

HUQUQ

44

(359)

YURIDIK GAZETA

Noyabr

D.	1	8	15	22	29
S.	2	9	16	23	30
Ch.	3	10	17	24	
P.	4	11	18	25	
J.	5	12	19	26	
Sh.	6	13	20	27	
Y.	7	14	21	28	

2004

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqq boshlagan.

WWW.HUQUQ.UZ. E-mail: Info@huquq.uz

RESPUBLIKA BOSH PROKURATURASIDA

КОРЕЯ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Сўнгги йилларда мамлакатимизда амалга оширилган ислохотлар натижасида инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасида бир қатор ютуқларга эришилди. Бу борада Ўзбекистон Бош прокуратураси ва бошқа давлатларнинг ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари ўртасида ўрнатаётган ўзаро алоқалар ҳам самара бермоқда. Бунга Ўзбекистон ва Корея Республикаси ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари ўртасидаги ҳамкорлик мисол бўла олади. Ушбу мамлакатларнинг прокуратуралари ўртасида ҳамкорликнинг асосий йўналишларини белгилаб берувчи ўзига

хос ҳуқуқий база яратилган. Муносабатларнинг қалинлашувиغا 2003 йил феврал ойида имзоланган экстрадиция ва ўзаро ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги битим муҳим таъсир кўрсатди деб айтиш мумкин.

2004 йил 29 октябрь — 1 ноябр кунлари мамлакатимизга Корея Республикаси Олий Халқ прокуратурасининг делегацияси ташриф буюрди. Аэропортда Корея Бош прокурори жаноб Сонг Кванг Су бошчилигидаги делегацияни Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг масъул ходимлари кутиб олишди.

(Давоми 3-бетда).

2004 YIL — MEHR VA MURUVVAT YILI

ЎҚУВЧИЛАРГА СОВФА

Наманган шаҳридаги «Меҳрибонлик уйи» тарбияланувчилари, Поп туманидаги 61-мактаб, Мингбулоқ туманидаги 14-гимназия ўқувчиларига Ўзбекистон Бош прокуратурасининг совгалари — бир миллион сўмликдан зиёд 120 турдан ортиқ дарслиklar, ўқув куроллари ва бадий китоблар топширилди.

Шунингдек, Вазиrлар Маҳкамаси ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия томонидан мактаб ўқувчиларига туҳфа қилинган 1,5 млн. сўмлик дарслик ва бадий китоблар бугунги кунда Хоразм вилоятидаги мактабларнинг ҳам жавонларини тўлдириб турибди. Жумладан, совгаларни Хива туманидаги 20-«Меҳрибонлик уйи» тарбияланувчилари, Богот туманидаги 92-мактаб-интернат ҳамда Шовот туманидаги 35-мактаб ўқувчиларига Хоразм вилоят прокурори ва вилоят ҳокимлиги ҳузуридаги комиссия аъзолари топширишган.

JARAYON

Сайловлар тўғрисида сўз юритишдан аввал сайлов нима эканлигини аниқлаб олайлик. «Ўзбек тилининг изохли луғати»да сайловга шундай изох берилган: «Сайлов — овоз бериш йўли билан давлат ва жамоат органлари аъзоллигига тайинлаш, ўтказиш маросими, мажлиси». Шу маънода сайловчи — сайловда қатнашувчи киши, сайлов мажлисининг иштирокчиси.

Моҳият

Кимки ақл-идрокдан баҳраманд бўлса, золимларнинг юзини оқ булут билан тўсиб, авомга меҳр-муҳаббат кўзи билан қарайди.

Қози Аҳмад ҒАФҒОРИЙ

TADBIR

ТИЛ БАЙРАМИ

Республика Ҳарбий прокуратурасида Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилганига 15 йил тўлиши муносабати билан тил байрами бўлиб ўтди.

Йўғилишда «Ватанпарвар» газетасининг ходими, ёзувчи Абдураззоқ Обрўев, Ўзбекистон радиосининг муҳбири ўттам Минглиев, Республика «Маънавият ва маърифат маркази» ходими Абдуҳамид Пардаев, Республика Ҳарбий прокурорининг катта ёрдамчиси Ш.Атаевлар сўзга чиқиб давлат тилининг ҳуқуқий мақоми, бу борада қилиниши зарур бўлган ишлар тўғрисида маъруза қилди. Йўғилишда сўз олган Республика ҳарбий прокурорининг ўринбосари С.Жўраев «Давлат тили тўғрисидаги қонуннинг ижроси таъминлашда барча юртдошларимиз ўз ҳиссасини қўйиши лозимлигини таъкидлади.

А.ХОЛИКОВ,

Республика ҳарбий прокурорининг катта ёрдамчиси

«Юридик энциклопедия»да (Тошкент, «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси бosh тахририяти, 2001 йил) ёзилишича, сайлов ҳуқуқи сайланадиган давлат идоралари шаклланишини тартибга солувчи ҳуқуқий нормалар тизимидир. Сайлов ҳуқуқи манбаларига конституция, давлатнинг олий ва маҳаллий вакиллик идораларига сайлов тўғрисидаги қонунлар кир

ағадир. Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилганлар, шунингдек, суд ҳукми билан жазони ижро этиш муассасаларида сақланаётган шахслар сайлов ҳуқуқидан фойдаланишмайди. Юртимизда сайлов ўтказишнинг конституциявий принциплари умумжаҳон демократик андозаларига тўла мос келади. Бизда сайловлар умумий, яъни уларда мамлакатимизнинг барча аҳолиси

САЙЛОВ ХУСУСИДА

Сайлов кеча ёки бугун ўйлаб топилган нарсаси эмас. Унинг илдизлари олис мизийга бориб тақалади. Узоқ аждодларимиз ҳам ўз ораларидан энг қўлисини, энг ақлисини, энг ақлисини қабила бошлиқлигига сайлаганлар.

Вақт ўтиши билан ер юзиде кўплаб демократик давлатлар пайдо бўлди. Аслида «демократия» сўзи юнончадан олинган бўлиб, «халқ ҳокимияти» деган маънони беради. Демократия давлат пайдо бўлиши билан юзага келган. Демократик давлатда асосий ҳокимият халқ қўлида бўлади. Ҳозирги жамиятимизда демократия камчилик ҳуқуқини ҳимоя қилган ҳолда кўпчиликнинг ҳокимиятини ифодалаб, асосий давлат органлари раҳбарларининг сайлаб қўйилишини, фу

қаролар ҳуқуқлари ва сиёсий эркинликларининг мавжудлигини, уларнинг тенг ҳуқуқлилигини, қонуннинг устуворлигини, конституционализм ва ҳокимиятнинг бўлинишини билдиради. Зеро, қадим даврлардан бери демократия адолатли жамият қурилишининг идеали бўлиб келган.

Юқорида айтиб ўтганимиздек, ҳозирги кунда фуқаролар сиёсий ҳуқуқлар ва эркинликларга эгадирлар.

Жамият ва давлатни бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқи, сайлаш ва сайланиш ҳуқуқи, муайян уюшмаларга бирлашиш ҳуқуқи, йиғилишлар, митинглар ва намойишлар ўтказиш ҳуқуқи, ахборот эркинлиги ҳамда мурожаат этиш (петиция) ҳуқуқи шулар жумласидандир.

Фуқароларнинг сайланадиган идоралар ташкил этилишида иштирок этиш ҳуқуқлари, яъни уларнинг таркибини сайлашлари (фаол сайлов ҳуқуқи) ва сайланишлари (нофаол, пассив сайлов ҳуқуқи) маъносиде ҳам «сайлов ҳуқуқлари» атаси ишлатилади.

Сайлов замонавий демократиянинг муҳим институтларидан биридир, халқ иродасининг ифодаланиши, сиёсий жараянда иштирок этишининг асосий шаклларида бири, шу билан бирга, вакиллик органлари (парламент, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш идоралари) ташкил топиши ва бир неча олий лавозимларни (масалан, президентлики) эгаллаш усулидир. Ўзбекистонда жинсидан қатъи назар, 18 ёшга тўлган барча фуқаролар сайлов ҳуқуқига

иштирок этади. Сайловлар тенг сайлов ҳуқуқи асосида ўтказилади, яъни ҳар бир сайловчи битта овозга эга ва улар сайловларда тенг асосларда иштирок этадилар. Сайловлар тўғридан-тўғри амалга оширилади, яъни сайловчи кўппартиявийлик асосида яширин овоз бериш йўли билан бевосита номзад учун овоз беради. Яширин овоз бериш сайловчининг ўз иродасини ифодалаш устидан ҳеч бир назорат йўлигини назарда тутайди.

БМТ 1948 йил 10 декабрда қабул қилган «Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг» 21-моддасида айтилишича, «Ҳар бир инсон ўз мамлакатининг бошқаришда бевосита ёки эркин сайланган вакиллар орқали қатнашиш ҳуқуқига эга».

(Давоми 4-бетда).

СВОЖЖК ДЕПАРТАМЕНТИ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

«ISMOIL ANNAEV» КТИЧСК раҳбари О.Ражабов Нарпай туман ҳокимиятига фуқаро А.Яркулова тегишли, нархи 18 млн. 285,8 минг сўмлик уй ҳужжатининг қалбаки нуқсаларини омбор сифатида тақдим этган. Туман ҳокимиятининг ўринбосари В.Омонов ва иқтисодиёт бўлими бошлиғи Х.Шариповлар ушбу ҳужжатлар ҳаққонийлигини текшириб, қорхонага улгуржи савдонга амалга ошириш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома берган. О.Ражабов эса ноконуний савдо фаолиятини амалга ошириб пулларни нақдлаштирган ва жами 9 млн. 973,7 минг сўмлик мажбурий тўловларни тўламаган. Текширув давомида қорхона раҳбари ва бош ҳисобчи К.Бозоровлар олдидан тил бириктириб, озиқ-овқат маҳсулотларини савдосидан тўшган 1 млрд. 51 млн. 778 минг сўмни НКМдан ўтказмаганлиги аниқланган. Шунингдек, О.Ражабов қорхонанинг жиноий фаолиятини яшириш мақсидида уни ёпиш учун туман ДСИ ва ҳокимиятга ариза билан мурожаат этди. ДСИ ҳодими А.Ғаниев қорхонанинг факатгина Нарпай тумани Оқтош шаҳар «Савдогар банк»-идаги ҳисоб рақами доирасида амалга оширилган молиявий операциялар бўйича текширув ўтказиб, жами 1 млн. 786,7 минг сўмлик қўшимча солиқни ҳисоблаб берган. Ваҳоланки, қорхона Қизилтепа «Тадбиркор банк»-ида ҳам ҳисоб рақамига эга бўлиб, 1 млрд. сўмдан ортиқ товар айланмасини амалга оширган ва 973 млн. 463,3 минг сўмлик товар айланмасини ҳисоботдан яшириб, жами 9 млн. 973,7 минг сўмлик мажбурий тўловларни тўламаган.

Тошкент тумани Т.Мирзаев жамоа ҳўжалигида яшовчи Каграман-Ян Роланд ўз уйида «GAVHAR-SHNOBEGIM» ХФ раҳбари А.Жўраев ва бошқалар ноконуний равишда махсус рухсатномасиз ютук манбаларини ташкил қилмаган ҳолда ҳар хил турдаги ютукли лотереяларни ишлаб чиқариш ва сотиш билан шуғулланганлар. Улар яна сотиш мақсидида 944 млн. 860 минг сўмлик лотерея чипталарини тайёрлаб қўйганлар. Текширув якуни бўйича «АЛО О'УЙНЧИ», «GRANT», «GRANT JOKER», «GRANT ОК-ОЛТИН», «НАМАНГАН ХАЗИНАСИ», «МОРСКОЙ БОЙ» ва «ФУТБОЛ» номли жами 3.228.520 донга лотерея чипталари ҳамда жами қиймати 356,4 минг Россия рублига тенг бўлган 4 тўплам компьютер жижозлари, 4 та принтер, 1 та сканер ва бошқа жижозлар улардан далилий ашё сифатида олинган.

Фуқаро Х.Ғаниев ўзининг «КамАЗ» русумли автомашинасида «Мамадали ҳожи ота» фермер ҳўжалиги билан «Наманган Экстракт-ё» ОТАЖ ўртасида тузилган шартномага асосан «Тошбулоқ тола» АЖ-дан жами 383,4 минг сўмлик 1-нав-ли 10590 қ. чигити олиб чиққан. Лекин ушбу чигитни «Наманган Экстракт-ё» ОТАЖга олиб бермасдан нomaълум шахсларга сотиб юборган.

Бувайда туманидаги «GREAT SILK ROAD» МЧЖда ўтказилган текширувда жамият раҳбари Р.Тошматов шу йилнинг август-октябрда жами 1 млрд. 599 млн. 875,4 минг сўмлик товар айланмасини амалга ошириб, туман ДСИга ҳисобот топширмай давлат бюджетига тўлашни лозим бўлган 27 млн. 197 минг сўмлик мажбурий тўловларни тўламаётганлиги аниқланган.

СВОЖЖК Департаменти ҳодимлари томонидан аниқланган юқоридаги ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилган

NAZORAT

ЭЪТИБОРСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Вазирлар Маҳкамасининг «Аёллар ва ўсиб келаётган авлоднинг соғлиғини мустаҳкамлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»-ги қарори ижросини «Қувасойчиниси» хиссасдорлик жамияти мисолида текшириб кўрдик.

Қорхонадаги аёлларнинг 237 нафари уч ёшга бўлган болалар билан боғлиқ таътилда, 423 нафари эса турли лавозимларда ишлашади. Меҳнат кодексининг 133-моддасига қўра, уларга йил-

Юртимизда ишлаётган аёлларнинг меҳнат шaroитларини яхшилаш, соғлиқларини муҳофаза қилиш энг муҳим вазифалардан ҳисобланади.

да бир марта меҳнат таътили берилиши лозим. Лекин негадир М.Ақбарова, Н.Хайдукова, М.Тошболтаева, М.Савриддинова каби ҳодимларга тўрт-беш йилдан буён меҳнат таътили берилмаган. Меҳнат шaroити нокўлай ҳодимлар тиббий меъёрлар бўйича даво-

XABAR

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

БМТнинг ривожланиш дастури минтақавий вакилларнинг тақлифига қўра, Ўзбекистондан бир гуруҳ ҳуқуқшунослар билан 2004 йил 3-7 октябр кўнлари Латвия пойтахти Вильнюсда бўлиб ўтган IV халқаро инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масалаларига бағишланган анжуманда иштирок этдик.

Анжуманда Озарбайжон, Молдова, Арманистон, Грузия, Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистон ҳамда Литвадан таширф буюрган вакиллар, ҳуқуқ-тартибот идоралари ҳодимлари ва БМТнинг экспертлари қатнашди.

Уерда мен Ўзбекистон Бош прокуратураси ва Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими вакили ўртасида фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш юзасидан тузилган битим, ушбу ҳамкорлик асосида олиб борилаётган ишлар тўғрисида сўзлаб бердим. Шунингдек, делегациямиз томонидан йилгиланларга янги тахрирда қабул қилинган «Омбудсман тўғрисида»-ги қонун ҳақида батафсил маълумот бердим.

Юлдуз МИРЗАЕВА,
Республика Бош прокуратураси бўлим прокурори

GIYOHVANDLIK — ILLAT

Мадаминжон милиция ҳодимлари маҳалла фаоллари билан бирга уйма-уй юриб, томорқаларни текшираётганини эшитиш юзасига гулгула тушди. Бир кўнгли томорқасидаги нашани қўлиб ташламоқчи бўлди. Бироқ тезда фикридан қайтди. Балки бир томондан ўсимлиқнинг етилиб қолгани, қолаверса супуридан қўра кўпроқ фойда келтиришини ўйлаб қолгандир. Томорқасига ўтиб, ўсиб ётган супуригнинг орасидаги нашанинг шохларини авайлаб кесиб олди. Назарида, энди супуриг орасидаги қўлтўк нашани ҳеч қим тополмайди. Мабодо топишган тахрирда ҳам, «ўзим учун дорилликка экканман, гоҳи-гоҳида чекиб тураман» деса, олам гулистон. Меҳнатта лаёқатсиз иккинчи гуруҳ ногиронини бир туп «ёввойи ўсимлик» учун жавобгарликка тортишга ботина олишмайди. У шу хаёллар билан кесилган шохларни уйига яшириб қўйди-ю, бироз хотиржам бўлди.

ЗАХРИ ҚОТИЛ

Чақирилмаган меҳмонлар узоқ кўттиришди. Мадаминжон ўзини хотиржам қўрсатгач, уларни дастурдонга тақлиф қилди. Рад жавобидан кейин «Бемалол, кўринилар» деди. Текширувчилар супуриг орасидаги нашани топишганида эса, «ие, қайдадан чиқибди? Қўрмай қўлибман-ку!» дед ўзини анқовликка солди. Шохларнинг яқинда кесилгани яққол сезилиб турар, бутюкларни қуришга улгурмаганди. Уй текширилганда эса қуриштишга тайёрлаб қўйилган, икки килограммдан ортиқ марихуанна топилди. Мадаминжон наша сотиш оғир жиноятлар сарасига киришини яхши билгани учун «гоҳи-гоҳида чекиб тураман, ўшанга асраб қўйгандим», дед ўзини оқлаб ҳам кўрди.

Бироқ наркологиya диспансерининг хулосаси Мадаминжон Тўхтабоевнинг вақлари асоссизлигини кўрсатди. Айланувчи диспансер рўйхатида турмас экан. Қолаверса, унинг уйдан топилган икки килограммдан зиёд тибхванд модда сотиш учун етиштирилгани ва сақланганидан далолат беради.

Суд жараёнида Балиқчи туманининг Чинобод қишлоғида яшаб келган М.Тўхтабоев ҳовлисида наша ўсимлигини экиб ўстирган, шохларини кесиб сотишга тайёрлаб қўйгани, оқибатда ўзи ҳазар қиладиган «захри қотили» ўзгаларга раво қўргани, билиб туриб ўзи оғир жиноятга қўл ургани учун узюк муддатга озодликдан маҳрум этилди.

Аъёнанг тарзда ўтказилаётган «Қорадор» тадбири туфайли томорқаларда ҳамда экинзорларда таёхванд моддали ўсимликларни яширини етиштириш кескин камайди. Бироқ бу хотиржамликка асос бўла олмайди. XX асрдан XXI асрга ҳам ўтган бу «ёвбой»нинг ёшлар орасида тарқалишининг олдини олиш учун ҳуқуқ-тартибот органлари жамоатчилик билан ҳамкорликда ишларни янада кўчайтирапти. Виллоятда қад рoстлаб, иш бошлаган спорт тўғараклари соғлом турмуш тарзини шакллантиришда беқўйс аҳади-ятга эга. Зеро, аксарият ҳуқуқбузарликлар бекорчиликлдан келиб чиқади. Ёшларни спорт ҳамда шунга ўхшаш фойдали машғулотлар билан банд этиш тибхвандлик ва у билан боғлиқ жиноятларнинг олдини олиш воситаларидандир.

Муҳаммадjon АБДУВАЛИЕВ,
Анжидан виллоят прокурорининг ёрдамчиси

HAMKORLIK

ТЕЗКОР ЙИГИЛИШ

Наманган виллоят прокуратурасида жорий йилнинг 9 ойи давомида содир этилган жиноятчиликнинг ахволи юзасидан тезкор йиғилиш бўлиб ўтди. Унда виллоят ҳудудида содир этилган оғир ва ўта оғир жиноятларни, шу жумладан босқинчилик, товланчилик ва фирбирарлик жиноятларининг ўсиш сабаблари ўрганилиб, атрофлича муҳоама этилди. Йиғилишда таъкидланганидек, жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш борасида амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида виллоятда ўтган йилнинг шу даврига нисбатан умумий жиноятчиликнинг пасайишига эришилди. Лекин шунга қарамай оғир жиноятлар 15,4 фоизга, ўта оғир жиноятлар 13,6 фоизга, босқинчилик 36,4 фоизга товланчилик 112,5 фоизга ортган.

Йиғилишда жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш борасида амалга оширилиши лозим бўлган долзарб вазифалар ҳақида фикрлашиб олинди.

Ўз мухбиримиз

тез ўзаро жанжал чиқиб турарди.

Ота-боболаримиз: «Бир кун жанжал бўлган уйдан қирқ кун барака кўтарилади», деб беҳиз айтишмаган. Саъдулло Ҳожиёвнинг оилавий ҳаётининг барбод бўлиши, беғуноқ фарзандларнинг етим қилиши ношукрчиликлар туфайли десак хато бўлмас.

Ҳукм ўқилди. Судланувчи Саъдулло Ҳожиёв Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тартиб қўлиши билан жазога тортилди. Энди у ҳаётининг 19 йилини темир панжара ортида ўтказди. Ҳўш, нима учун бу сафар «эрхотининг уруши ҳақида рўмолнинг қуриши» бўлмай қолди?

Эркин СУЛТОНОВ,
Ғиждувон туман прокурори

QILMISH-QIDIRMISH

БАНКДАГИ ШОВВОЗЛАР

Нарзиқул Азимов 1984 йилдан банк тизимида турли лавозимларда ишлаб келган. 2002 йилдан «Пахтабанк»нинг Бойсун бўлими бошқарувчиси лавозимида фаолият кўрсатган. Ўз соҳасини миридан-сиригача яхши билади. Бироқ сўнгги йилларда ўзи хоҳлагандек иш юртишини одат қилган.

Шуниси ачинарлики, бош ҳисобчи Зокир Тўраев, етакчи мутахассислар Бибинор Жумаева, Фариди Ғаниева, бошқарувчи муовини ва-зифасини бажарувчи Ҳасан Сафаров ва кредит бўлими бошлиғи Аҳад Сатторов бошқарувчининг оғиздан чиққан топириқни ўша захотиёқ бажариб боришган. Бу эса унга ишчи хамирдан қил суғургандек осон биткаши учун шaroит яратган.

Туман ДСИ томонидан бешта ҳўжалик юритувчи субъектнинг ҳисоб-рақамига солиқ ва пенсия жамғармасига ҳисобланган тўловларни ўтказиш учун 40.739.200 сўм микдоридаги инкасса-тўлов топирикмаси қўйилган. Шундан сўнг мазкур субъектларнинг ҳисоб-рақамларига 65.146.400 сўм келиб тушган. Аммо бошқарувчи ва унинг жиний шериклари бу маблағни йўриқнома асосида мутаносиб равишда тақсимламаган. Давлат бюджетига ва пенсия жамғармасига бир сўм ҳам ўтказмай, банк томонидан кўрсатилган хизматлар, кредит фоиизи, махсулот сотиб олиш ва бошқа мақсадлар учун ишлатган. Шу боис солиқ инспекцияси томонидан банк бўлимига 5.817.700 сўм молиявий жарима қўйилган.

Афсуски, кўрилган бу чора бошқарувчи чиван қачқанчилик таъсир қилмаган. У мансабини суниётмоол қилган ҳолда жиний ҳаракатларини давом эттириб, 9 та ҳўжалик юритувчи субъект ҳисоб-рақамига келиб тушган 39.555.200 сўмини

мутаносиб равишда солиқ ва пенсия тўловлари учун ўтказмасдан, бошқа мақсадларга йўналтирган.

Ўз навбатида солиқ инспекцияси банк бўлимига яна 5.347.500 сўм микдорида жарима солган.

Н.Азимовнинг бундай ҳаракатлари оқибатда бир томондан давлат ва пенсия билан таъминланувчи фуқаролар манфаатига жиддий зарар етказилган бўлса, иккинчи томондан банк жуада кўп микдорда моддий зарар қўрган. 2002-2003 йиллар мобайнида туманда солиқ тушумлари ва пенсия жамғармаси фондига тушумлар режаси мунтаза равишда бажарилмай келган. Айрим ойларда бу кўрсаткич 43,4 — 63,3 фоизга етган, холос.

Банк томонидан қишлоқ ҳўжалик қорхоналарига ажратилган транш маблағлари ҳам бошқа мақсадларга ишлатилган. Хусусан «Кейс» техникалари ҳаракатини тўлаш учун машина-трактор парки ҳисоб-рақамига келиб тушган 6.874.100 сўм ташиқлотинг банкдан олган кредит қарзини тўлашга йўналтирилган ва ҳоказо.

Хотима ўрнида шунга айтиш керакки, яқинда Н.Азимов бошлиқ жиноятчилар суд ҳўқими қўра тегишли жазосини олишди.

З.НОМОЗОВ,
Сурхондарё виллоят прокуратураси бўлим бошлиғи
М.МАМАТМУРDOV,
виллоят прокурорининг катта ёрдамчиси

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Ўзбекистон Бош прокуратурасида Корея делегациясини Бош прокурор Рашидjon Қодиров қабул қилди. Иккала давлат Бош прокурорлари сўнгги учрашувлардан кейин мамлакатнинг ҳуқуқий тизимида, хусусан прокуратура органларида юз берган ўзгаришлар ҳақида суҳбатлашди.

Эслатиб ўтамиз, 2003 йил 5-11 ноябр кунлари Р.Қодиров бошчилигидаги Ўзбекистон прокуратураси делегацияси Корея Республикаси билан ҳуқуқий соҳадаги ҳамкорликни ривожлантириш, ўзаро ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги идоралараро битимларни имзолаш ҳамда ушбу давлатнинг прокуратура органлари фаолияти билан яқиндан танишиш мақсадида Кореяга ташриф буюрган эди.

Ўзбекистон Бош прокурори корейлик меҳмонларга прокуратура тизимида янги ташкил этилган «Қишлоқ ҳўжалиги соҳасида қўнийликни таъминлаш ва ҳўжалик юритувчи субъектларнинг ҳўқуқларини ҳимоя қилиш» бўлими ҳақида маълумот берди. Унинг айтишича, шу вақтгача олинган ҳисоботлар янги бўлим фаолияти самарали бўлаётганини кўрсатмоқда.

Ўз навбатида Корея Бош прокурори ўз мамлакатни прокуратура органларида ташқи ҳавфсизликка эътибор янада кўчайганлиги ва шунга асосан янги бўлим ташкил этилганлиги тўғрисида маълумот берди.

Шундан сўнг Р.Қодиров меҳмонларга шу йил 30 март — 1 апрел кунлари Тошкентда содир этилган қўпоровчиликлар ҳақида ахборот берди. Терговга тааллуқли ҳужжат ва лавҳалар намойиш этилди.

Ушбу воқеалар юзасидан жаноб Сонг Кванг фикр билдираркан: «Тинчлик — олий неъмат, уни бузишга, шу орқали бегуноҳ инсонларга зарар етказишга қаратилган ҳаракатни ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Бугунги кунда терроризм бир давлат ёки жамиятга эмас, балки бутун жаҳонга тааллуқли муаммодир. У билан курашишда ҳамжиҳатлик даркор», — деди.

Кейин Ўзбекистон Бош прокуратураси делегациясининг Сеулга ташрифи бағишланган ҳужжатли фильм намойиш этилди. Ундан сўнг меҳмонларга эсдалик совғалари топширилди. Корея Бош прокуроридан айниқса Амир Темурнинг ёдгорлик ҳайкалчаси ўзгача таассурот уйғотди.

Қабул давомиде меҳмонлар Бош прокурор Р.Қодиров ҳамроҳчилигида Республика Бош прокуратураси музейида ҳам бўлишди. Корея Бош прокурори фахрий меҳ-

монлар китобига дахлат қолдирди.

ЭСДА КОЛАРЛИ ТАШРИФ

30 октябр куни Корея Республикаси Бош прокурори Сонг Кванг Су бошчилигидаги делегация қадимий Самарқанд шаҳрига етиб келди. Ўзбекистон Бош прокурорининг ўринбосари П.Бобожонов ҳамроҳчилигидаги меҳмонларни Самарқанд аэропортида вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари С.Нишонов, вилоят прокурори А.Азизов, вилоят ИИБ бошлиғи С.Асадов ва бошқа расмий кишилар кутиб олишди.

Қисқа ҳордикдан кейин меҳмонлар Самарқанднинг кўзга яқин масканларини томоша қилдилар. Машҳур Мирзо Улуғбек обсерваторияси, «Афросиёб» музейи, «Гури Амир» мақбараси, «Регистон» ансамбли, «Бибиҳоним» мақбараси ва масжиди меҳмонлар дилида ўзбек заминининг бетакрор обидалари тисмол бўлиб муҳрланган бўлса не ажаб.

«Сиёб» бозори расталаридаги тўкин-сочинлик, тароватни томоша қиларкан, улар ўзларининг афсонавий диёрга тушиб қолган лиқларини яшириб ўтиришмади.

Тушлиқдан сўнг меҳмонлар ва самарқандлик қўнон ҳимоячилар

илов ва ИИБ бошлиғи Б.Сиддиқов кутиб олди; Хоразм вилоят ҳокими И.Бобожонов билан учрашув дўстона ва самимий руҳда ўтди.

Делегация қадимий ва ҳамияш навқирон Хива сари отланди. Меҳмонларни Хива тумани ҳокими М.Мадаминов қарши олди. Шаҳарга ташриф кўхна кентга туташиб ётган чексиз Қорақўм ёнбағирларидан бошланди. Корейлик биродарларни олис келмонлардан буюн давом этиб келатган миллий урф-одат ва анъаналаримиз билан таништириш мақсадида ташкил қилинган кўм сайли шохдор кўчқорлар олишуви билан бошланди.

Шундан сўнг меҳмонлар делегация аъзоларини барханлар аро уюр-уюр бўлиб юрган тулпорлар ва нортюяларни томоша қилишга таклиф этишди. Корея Бош про-

Феруз барпо қилдирган мадраса ҳовлисида ташкил қилинган саҳна кўринишлари барчаннинг дилига ҳушнудлик бахш этиб, ҳаёлини олис мозий билан ошно қилди. Дорбозлар кўрсатган мураккаб машқларни меҳмонлар киприк қокмай томоша қилишди.

Хасрининг ноёб ёдгорлиги бўлмиш «Жума» масжидини томоша қила туриб Сеул шаҳар прокурори Ли Ван Менга мурожаат қилдим. У эса: «Сонг Кванг Су жанобларидан интервью олсангиз яхши бўларди», — дея дарҳол Бош прокурорга она тилида бу ҳақда тушунтирди. Матбуотга бўлган ҳурмат ва эътибор шу даражада шаклланган эканки, Сонг Кванг Су шу заҳоти суҳбатга розилик билдирди:

— Жаноб прокурор, авваламбор Хоразмга ҳуш келибсиз! Ай-

курор жаноблари: «Бу йигирма беш миллионли аҳоли учун жуда оз. Лекин Ўзбекистонда шундай юридик нашр борлиги яхши, албатта», — дея қўл бериб, фаолиятимга муваффақият тилади.

XVIII аср ёдгорлиги — Пахлавон Маҳмуд мажмуасида меҳмонлар дин хизматчиларининг фаолияти билан танишдилар. Диёримизда мустақиллик туфайли эътиқод эркинлиги қўнон билан қафолатлаб қўйилганига ўзлари ғувоҳ бўлидилар.

Делегациянинг Хивага ташрифи кўхна арқадаги хон қабулхонасини кўздан кечириш билан ниҳоясига етди. Бу ердаги мармар устунга Муҳаммад Раҳимхон — Феруз ўйиб ёздирган Оғайи ҳазратларининг «Фақирлар кўз ёшин кўп тўкма, шохим, сани ҳам зўр этиб қўймас, аларни хор этиб

даврон» деган пурмаёно баитининг маъносини тушунтириб беришганида жаноб Сонг Кванг Су бундай одил ва халқпарвар аждодлари билан фахрланадиган миллат дунёда ҳеч қачон кам бўлмаслигини таъкидлади.

31 октябр куни меҳмонлар Тош-

тинг-чи, Корея ва Ўзбекистон ўртасидаги ўхшаш жиҳатларини нималарда кўрсатдиқ бўлди?

— Ўхшашлиқлар жуда кўп. Ав-

вало, одамларнинг меҳмондўстлиги, бир-бирига ҳурмат билан муносабатда бўлишнинг ўзи икки халқнинг ягона минтақа — Шарқ фарзандлари эканини англатади. Қолаверса, сизнинг қўртингизда ҳам тарих ва миллий анъаналарга эътибор кўчи экан. Кореяда ҳам кўхна шаҳарлар бор. Масалан, Кён Жи шаҳрида минг йиллик мажмуалар мавжуд. Уларни кўз қорачиғида асраб-авайлаймиз. Хивадаги обидалар ЮНЕСКО томонидан муҳофазага олинган яхши. Бироқ «Ичанқалъа»ни келажак авлодга бекаму кўст етказиш, аввало, ўзингизга боғлиқ. Бу ерда қадимий меъморчилик анъаналарига мос иморатлар тикланиб борса шаҳарнинг умрбоқчилиги янада ошади.

— Муҳтарам прокурор, агар тақдир сизга яна Ўзбекистонда келиш бахтини ато қилса яна Хоразмга келармидингиз?

— Бу саволинингизга ҳеч иккиланмай ҳа деб жавоб бераман. Чўнки ўзининг миллий урф-одатларига оғишмай амал қиладиган бу воҳада янада ҳайратингни оширадиган, кўзни қўвонтирадиган манбалар кўп деб ўйлайман. Биз кўннинг иккинчи ярмида Хива томошасига келдик. Бу тирик тарих билан танишиш учун аслида бир неча кўн камлик қиладди.

Ҳақиқатан ҳам меҳмонлар «Ичанқалъа»га кириб келган чоғда намоз пайти эди.

Сонг Кванг Су мендан қаерда ишлаймизни сўради. «Нуқуқ» газетаси муҳбири эканлигимни айтдим. Шунда у газетанинг тиражи билан қизиқди. Нўхсаси 16.000 атрофида эканлигини билгач, про-

кентга қайтиб келиб, Корея маданият марказида Ўзбекистондаги корей диаспораси вакиллари билан учрашди. Шундан сўнг меҳмонларни юртимиз табиати билан яқинроқ таништириш мақсадида Тошкент вилоятидаги «Чимён», «Белдирсой» ва «Чорбоғ» оромгоҳларига саёҳат уюштирилди.

Ташрифнинг учинчи куни ҳам таасуротларга бой бўлди. Темурийлар тарихи музейи, Бадиий санъат асарлари галереясига ташриф чоғида Корея Бош прокурори мутахассисларга ўзини қизиқтирган кўллаб саволлар билан мурожаат қилди.

Шундан сўнг Корея делегацияси Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигига ташриф буюришди. Адлия вазири А.Полвонзода билан бўлган суҳбат чоғида тарафлар икки давлат адлия тизими ҳақида фикр алмашди. Кейин меҳмонлар Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари Б.Жамолов билан учрашди.

Шундан сўнг делегацияни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида Бош вазир Ш.Мирзиёев қабул қилди.

Шу кўни меҳмонлар Тошкент аэропортидан Сеулга учиб кетишди. Иккала тарафда ҳам илқ таассурот қолдирган ушбу учрашув келажакдаги муносабатларнинг янада самарали кечишига асос бўлади деб умид қиламиз.

Жаҳонгир МАКСУМОВ,
Мансур АЛОВУДДИНОВ,
Эрнўлат БАХТ,
«Нуқуқ» муҳбирлари

ри ўртасида дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

ХОРАЗМГА ҲУШ КЕЛИБСИЗ!

30 октябр куни Корея Республикаси Бош прокурори Сонг Кванг Су бошчилигидаги делегация Урганч шаҳрига ташриф буюрди. Меҳмонларни вилоят прокурори Д.Исро-

нонидан тотиб кўрган меҳмонлар унинг таъғима қўри баҳо берди. Ўтов олдига ташкил қилинган қўйи Амударё минтақасининг паррандаю-даррандалари кўргазмаси барчада катта таассурот қолдирди. Шундан сўнг меҳмонлар «Ичанқалъа» қўриқхонасини айландилар.

Муҳаммад Раҳимхон Соний —

САЙЛОВ ХУСУСИДА

(Давоми. Бошланғичи биринчи бетда).

БМТ 1948 йил 10 декабрда қабул қилган «Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси»нинг 21-моддасида айтилишича, «Ҳар бир инсон ўзи мамлакатини бошқаришда бевосита ёки эркин сайланган вакиллар орқали қатнашиш ҳуқуқига эга».

Ўзбекистонда давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи халқ бўлиб давлат халқнинг иродасини, жумладан, сиёсий иродасини белгилайди, унинг сиёсий ва бошқа манфаатларига хизмат қилади. Конституциянинг 19-моддасида «Ўзбекистон Республикаси фуқароси ва давлат бир-бирига нисбатан бўлган ҳуқуқлари ва бурчлари билан ўзаро боғлиқдирлар. Фуқароларнинг конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларини дахлсиздир, улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки уларни чеklang қўйишга ҳеч қим ҳақи эмас» деб белгилаб қўйилган. Аммо шу билан бир қаторда 20-моддада «Фуқаролар ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишда бошқа шафқатнинг, давлат ва жамиятнинг қонуний манфаатлари, ҳуқуқлари ва эркинликларига путур етказмасликлари шарт» деб таъкидланади.

Юқорида биз Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг 21-моддасини мисол қилиб келтирган эдик. Худди шу маънодаги қандай Конституциянинг 32-моддасида ўз аксини толган: «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар. Бундай иштирок этиш ўзини ўзи бошқариш, референдумлар ўтказиш ва давлат органларини демократик тарзда ташкил этиш йўли билан амалга оширилади».

Республикамиз аҳолиси декабрда бўлиб ўтадиган сайловларда қатнашиб, ўз вакилларини Олий Мажлиснинг қонунчилик палатаси ва сенатига сайлайдилар. Бундан буён мамлакатимиз парламенти икки палатадан, яъни қонунчилик палатаси (қўйи палата) ва сенатдан (юқори палата) иборат бўлади.

Қонунчилик палатасига ўтказиладиган сайловда фуқаролар ўзлари танлаган вакилларига тўғридан-тўғри овоз берадилар. Республикада фаолият қўрсатаётган бешта сиёсий партия, яъни «Адолат» социал-демократик партияси, Халқ демократик партияси, Миллий тикланиш партияси, Фидокорлар миллий демократик партияси ҳамда Либерал-демократик партияси, шунингдек, сайловчилар ташаббускор гуруҳлари томонидан қўрсатилган номзодларнинг қонунчилик палатасига сайланиши учун овоз берадилар. Республика бўйича мазкур палатага жами 120 та депутат сайланади.

Давлат фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқларини кафолатлайди. Шу сабабдан қонунчиликда фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқларини бузганлик учун жавобгарлик белгиланган.

МЖТКнинг 193-моддасига биноан давлат органлари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг, шунингдек, мулкчилик шаклидан қатъи назар, қорхона, муассаса ва ташкилотларнинг мансабдорлари депутатлар олдиданги ўз вазифасини бажармаслиги, уларнинг ишига тўсқинлик қилиши, атайлаб сохта маълумот бериши, депутатлик фаолиятининг кафолатларини бузиши сингари хатти-ҳаракатлари ёхуд ҳаракатсизлиги учун жавобгарликка тортиладилар.

ЖКда фуқароларнинг конституций ҳуқуқ ва эркинликларига қарши жиноятлар кўрсатиб ўтилган. Фуқароларнинг сайлов ва референдумларда иштирок этишини таъминлаш қонун билан кафолатланган. Сайлов ёки референдумни ташкил қилиш, ўтказиш вақтида мансабдорлар, сиёсий партиялар ёхуд фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари вакиллари, ташаббускор гуруҳлар, сайлов ёки референдум комиссияси аъзолари овоз беришнинг яширинлигини бузиш, ҳужжатларни қалбақлаштириш ёхуд имзо ва рақаларига сохта ёзувлар қилиш, беришган овозларини атайлаб нотўғри ҳисоблаш каби ҳаракатлари учун ЖКнинг 146-моддасида назарда тутилган жазога тортиладилар. Бундай ноқонуний ҳаракатларни содир этмоқчи бўлганларни бу йўлдан қайтариш учун юқорида тилга олинган қоида норма бўлиб қолади.

Шахноза МИРЗИЯЕВА,
ТДЮИ талабаси

...BIRNI KO' RIB SHUKUR QIL!

Бир кун ишдан уйга борсам, отам билан онамни Назарбекда яшайдиган укам уйига олиб кетган экан. Соат тунги ўн иккилар эди, шекилли, кўча эшик кўнгируги жиринглаб қолди. Чиксам ўша укам, ранги ўнган ҳолда турибди.

— Тинчликми? — деб сўрадим.
— Онамнинг тоби қочиб қолди. Касалхонага ётқиздим. Врач паспортини сўрапти.

Тезда уйдан паспортни олиб, йўлга тушдим. Маълум бўлишича, кечки пайт тўсатдан онамнинг мазаси қочибди. Хавотирланган укам дарров машинасига ўтқазиб, уйга яқинроқ жойлашган янги ТошМИ касалхонасига олиб борибди. Аммо у ердигилар бизнинг туманга қарашли касал эмас деб қабул қилишмабди (биз Шайхонтоҳур туманида яшамиз). Шундан сўнг 1-шаҳар клиник касалхонасига йўл олишибди-ю, у ерда яна бир муаммага дуч келишибди. Қабул бўлимида

Соат кечки ўн бўлди. Сабрим чидамай отамнинг аҳолини сўрасам, навбатчи врач: «Юрак «острий приступ» берган. «Кризис»нинг ўтишини кутаямиз. Сиз ўли бўлсангиз керак-а? «Дежурний аптека»га бориб, «разовый шприц» олиб келсангиз яхши бўларди» деб эшикдан чиқариб юборди.

«Бу ерга энг яқин жойлашганини айтиб беролмасизми?» деб, «Хозир нима кўп, аптека кўп. Қидирсангиз топасиз-да» деган жавобни эшитдим. Соатга қарасам тунги икки экан. Шприцни топиб келганимда, отамни реанимация бўлимига ётқизишди. Хуллас, тақдир экан, отам икки ҳафтадан кейин шу ерда вафот этди.

Уттан йилнинг айна саратониди онамнинг яна мазаси бўлмади қолди. «Тез ёрдам» чақириб, Яқкасарой туманида жойлашган «Тоштўқимачи» АЖнинг тиббий-санитария қисмига ётқиздик. Эртасига у ердиги врачларнинг тавсияси билан онамни пулли хизмат кўрсатиш бўлимига жойлаштирдик.

Анча йилдан буён бир нарсга тушунмайман. Аҳамият берган бўлсангиз гоҳ-гоҳ газета-журналларда, кўпроқ телекўрсатувларда кўни сифф ўқувчилардан «Катта бўлсанг, ким бўлмоқчисан?» деб сўралса, баъзиларини учувчи, миллионер, ўқитувчи, юрист дейди, аксарияти доктор бўлган деб жавоб беради. Аммо, нима учундир болалиқдаги бу бегубор орзу йиллар ўтиб ўзади. Балки ўша «доктор бўлман» деган болақайнинг тоби қочганда врачнинг уқолига рўпара келиб, жонининг оғиргани фикрдан қайтишига сабаб бўлар. Бошқа ҳолатда эса, яъни, ўқитувчи бўлман деган болақай тоби қочган ақилларининг дардига дармон бўлган врачни кўриб, шу касбни танлар? Камина бу мавзуга кўл урганим бежиз эмас.

Сабаби... Сабабини қўйида билиб оласиз.

Сарлавҳадан, қолаверса, юқорида ёзганларимдан ҳам сезган бўлсангиз керак, ушбу мақола шифокорлар ҳақида. Шу ўринда яқин ўтмишда шахримиздаги бир неча касалхонада ўзим гувоҳи бўлган уч-тўрт воқеага эътиборингизни тортмоқчиман.

ТИББИЁТИМИЗ ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

гилар аввал паспортини кўрсатинг деб туриб олишибди. Бу гапларни укам йўлда гапириб берди. Хуллас, ака-ука касалхонага етиб келдик. Қабул бўлимидаги хонага кириб, бир четдаги қароватда ўзини билмай ётган онамга кўзим тушди. Тўрдаги стол ёнида ёши олтимышларни қоралаб қолган бир киши хотир-жамлик билан газета ўқир, эллик йиллик ёстиқ-дошининг аҳолини кўриб эсанкираб қолган отам (Аллоҳ раҳмат қилсин) бир четда мунгайиб ўтирарди. Бояқилишнинг қўлидан нима ҳам келарди? Онамнинг паспортини врачнинг олдига қўйдим. У шошмасдан ҳужжатни қўлига олarkan, биринчи бўлиб янаш жойи кўрсатилган варақни очиб кўрди. Онамнинг «прописка»си шу касалхонага мос келишини кўрган эса ўшандай хотиржамлик билан олдидики қорозга исм-фамилияларни ёза бошлади. Бу ерда отамдан нима гапирганини сўрадим. Бу орага келишгандан буён салкам бир соатча вақт ўтган бўлса-да, врач онамни ҳали текшириб ҳам кўрмаган экан. Паспортни кутаётганини рўқча қилибди. Унга қарасам ҳали ҳам бир нималарни қоралаб ўтирибди. Чидай олмай:

— Ҳой, қанақа одамсиз ўзи? Аввал биринчи ёрдамни кўрсатайсизми? Ўзуе-чизуе-гизни кейинроқ қиларсиз. Паспортни кўрдингиз-ку! — дедим. Шунда у:

— Ҳозир, ҳозир ҳаммасини қиламиз. Сабр қилиб туринг. Бундан ташқари, сизлар касални «скорий»-да эмас, ўзингиз олиб келгансиз. Мен бу кишининг қимлигини қаёқдан биларман? — деса бўладими. Бугунги ўзини олдига қила олмадим, унинг қўлидан паспортни шарт-та тортиб олдим-да, билагидан ушлаб, ўридан тургиздим. «Олдин онамни текшириб, дори-дармон қилинг, кейин нима қилсангиз қилаверасиз» деб беморга рўпара қилдим. Овозим қаттиқроқ чиқиб кетдимки ёки ёзиб бўлганми, дарҳалай навбатчи врач, шундан кейингина вазифасини бажара бошлади. Бу пайтда онамнинг қон босими 250 га 120 бўлган экан. Керакли муолажалардан сўнг қон босими озгина муътадиллашди. Хуллас, шу кунки онамни ўша ерга ётқизиб келдик.

Иккинчи воқеа ҳам шу касалхона билан боғлиқ. Бундан ўн йил аввал, кечки овқатни эндиғана тановул қилиб бўлувдик ҳамки, отам тўсатдан кўнгиругини чап тарафини ушлаб, ўтирган жойига секингина ёнбошлаб олди. Нима бўлганини сўрасам, «ҳозир ўтиб кетди» дея бизни тинчлатиришга уринад-ю, оғриққа базур чидаб турганлиги кўриниб турибди. «Тез ёрдам» чақирдик.

Мана, яна 1-шаҳар клиник касалхонасидамиз. Бу ерда отамдан бошқа яна бир бемор бор экан. Навбатчи врач отамни қабул қилиб, бизни ташқарига чиқариб юборди. Орадан бир соат ўтди ҳамки, натижани билмаймиз.

ги, яна айнан 1-шаҳар клиник касалхонасининг рўпарасига келганда, оғрикнинг зўрлигидан машинани деврли бошқара олмай қолдим. Бундан хавотирга тушган рафиқам касалхонага кириб, врачлардан маслаҳат олишни тавсия қила бошлади. Очиги бу касалхонадан кўнглим қолгани учун аввалига киришдан бош тортидим. Оғрик зўрлик қилаверган, рафиқамнинг гапига киришдан ўзга чорам қолмади. Олдинма-кейин қабул бўлимига кириб бордик. Ҳеч қим йўқ. Рафиқам мени йўлда қолдириб, бошқа хоналарни ҳам қараб чиқди. Оқ халат кийган инсон эоти кўринмади. Ҳафсаламиз пир бўлиб орқага қайтдик. Ховлига чиқиб, эшик ёнида сигарет чекиб турган оқ халатли йигитга кўзимиз тушаркан, рафиқам дарҳол унга мурожаат қилди:

— Кечирасиз, ҳўжайинимнинг юраги безовта қилиб қолди. Аксига олиб, қабул бўлимида ҳеч қим йўқ экан. Агар доктор бўлсангиз, кўриб қўя олайсизми?

Йигит шошилиб оғзидан тутун чикарди-да, жавоб берди:

— Ҳа, докторман. Кардиология бўлимида-ки, тўрттинчи қаватда жойлашган, — у шундай дег қўли билан юқорига ишора қилди...

О дамнинг ёши ўтгани сайин тез-тез

касалга чалинадиган бўлиб қоларкан. Дунёнинг ишларини кўрингчи, шу йилнинг августиди онамни яна касалхонага жойлаштиришга тўғри келди. Икки қадам юрмасдан нафаси сиқиб, ҳаммани кўрқитиб юборди. Бу сафар у кишини тўғри Республика шошилич тиббий ёрдам илмий марказига олиб бордим. Қабул бўлимида одам шунчалар кўпки, дабдбурустдан нима бўлаётганини билиб бўлмайди.

Аваламбор бор, бу ерда онамдан паспортни ҳам, биз «Тез ёрдам»да келдикми ёки ўзимизни, сўрагани йўқ. Онамни тезда бир хонага олиб кириб кетишди. Мен унчага сўраб-суриштириб, қабул бўлимининг бошлиғига учрашдим. Шароити тушунтириб, агар лозим бўлса пулли хизмат бўлимига ҳам ётқизишга тайёр эканлигини айтганим-да, бўлим бошлиғи (дарвоқе, у кишининг исм-фамилияси Тоҳир Иброҳимов экан) мийғида кулди-да, стол устидаги қорозга имо қилиб, шундай жавоб берди:

— Аҳволингизни тушунаман. Ота-она ҳамма учун азиз. Аммо, бизда пулли хизматнинг ўзи йўқ. Қолаверса, муолажалар учун ҳам пул олинмайди. Дори-дармонлар ҳам етарли. Мана бу ерда беш врачимизнинг айнан шу ҳақдаги бўйруғи турибди. Қўлимиздан келган ёрдамни берамиз. Хавотир олмаган.

У кишининг олдидан чиққанамда эса бу ердигилар «разовый шприц» сўрамасданок онамга биринчи ёрдамни аллақачон кўрсатиб, у кишини кутиш хонасига дахл қўйишди. Маълум вақтдан сўнг, дори-дармон ўз кучини кўрсатгач, онамни «юрак астма»и ташҳиси билан кардиология бўлимига жойлаштиришди. Хуллас, уйга ана хотиржам бўлиб қайтдим. Орадан беш-олти кун ўтган, онамнинг аҳоли яхшиланди. Бир бординида дўхтирларни дуо қилиб ўтирибди. Орадан уч-тўрт кун ўтиб, онамизга жавоб тегди. Аллоҳга шукру-ки, ҳозир ана тузук.

Мана, ҳиқоқ қилмоқчи бўлганларим асосан шулар эди. Бу билан биринчи галда ҳаққий маънода ўз ишларини фидойилари бўлган Республика шошилич тиббий ёрдам илмий маркази шифокорлари — бўлим бошлиқлари: Сулув Исмоилова, Ҳидоят Шарипова, Гулбаҳор Эшонқўжаева, қардио-реаниматолог Барно Муҳаммедова ҳамда уларга раҳбарлик қилаётган марказнинг бошлиғи Юсуф Расуловга оиламиз номидан миннатдорчилик билдирмоқчийдим.

Аллоҳ ўзи сўйган бандаларга одамларнинг иши тушадиган қилиб кўяр экан. Ўртдошларимизнинг мушқулини осон қилиб, дуосини олаётганлар доим бор бўлишин.

Гафур АЛИМОВ,
«НУҚУҚ» мухбири

АСНСИҚ НАҚИҚАТ

Бежизга «Сут билан кирган — жон билан чиқадиган», дейишмаган. Шунга шармандачиликдан кейин ҳам Нормуродовнинг кўзи очилмайдиган. Муштумзўрлигини давом эттирди. Туман халқ таълими бўлими ходими Янгибой Менгзиёевни иш жойида уриб, тан жароҳати етказди. Натижада унга нисбатан жиноят иши қўзғатилган.

Кўрсатган бу қароматлари учун амалдор ахаконлари зўравоннинг бошини силашдан нарига ўтказмайдиган. Уни турли хил раҳбарлик лавозимлари билан «сыйлаб» туришди.

Тумандаги 49-ўрта мактабда директорлик қилган даврида жамоада носоғлом вазият вужудга келишига сабабчи бўлган. Шунга қарамадан уни туман халқ таълими бўлими мудирининг ўринбосари вазифасига тайинлашди. Шундан сўнг Т.Нормуродовнинг туманга янада кўтарилиб, ҳеч қимми назар писанд қилмай қўйди. Бунинг устига иш юриштида қўпол ҳаракатларга йўл қўйган. Шу боис раҳбар билан ходимлар ўрта-сидиги зиддиятлар баттар авж олади. Турли хил идораларга шикоят хати ва шошилинчоналар ёғилиб кетади.

Туман халқ таълими бўлими жамоасининг Ўзбекистон Республикаси Президенти ва вилоят ҳокими номига қилган мурожаатлари вилоят ҳокимлиги масъул ходимлари томонидан атрофлича ўрганиб чиқилди. Текшириш якуни бўйича Т.Нормуродов хулқ-атвори билан масъул раҳбарлик лавозимларида ишлашга ҳолиёқ деб топилди. Оқибатда 2000 йил 4 ноябрда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодекси 100-мод-

дасининг 3-бандига асосан (ўз меҳнат вазифасини мунтазам равишда бузганлиги сабабли) эғаллаб турган лавозимидан четлатилган.

Азиз газетон! Балки сиз нима бўлганда ҳам адолат қарор топибди дурсиз? Афсуски ундай эмас.

Қўмқўрган туман ҳокими Н.Чориев муштумзўрга тиргак бўлади. Унинг тавсия хатиға биноан Т.Нормуродов орадан атиги тўққиз кун ўтиб, 18-ихтисослашган мактаб-интернат

директори вазифасига жойлаштирилди. Эҳтимол, бу шоввоз янги лавозимда ишни дундиргандир, деб ўйларсиз. Қани эди, шундай бўлганда. Аммо у одатига кўра бу гал ҳам ишга келиши биланок йўқ жойдан низо чиқарган.

Битта мисол: мактабнинг тарих фани ўқитувчиси Соҳиб Саидовни зўравонлик билан ишдан ҳайдади. Натижа шу билан тугагани, жабрланувчи узок муддатли курашлардан сўнг суд томонидан ўзи ишга тикланган. Бу можаҳронинг ўзи бир достон.

Баъзан чархи кайрафторнинг ишлариға хайрон қолмай илож йўқ, ўйлаб ўйиннинг охириға етолмайсан киши.

Т.Нормуродовнинг ахаконлари неғадир яна ҳиммат камарини боғлашди. Ҳоким жаноблари дирек-

Мактаб таълим-тарбия маскани. Бу қўлғу даргоҳда ёш авлод билим олиш билан бирга, одоб-ахлоқ қондаларини ҳам ўрганади. Бу эса кейинчалик уларнинг қамолотида етишишида мустаҳкам пойдевор вазифасини ўтайди. Шундай экан, ҳар бир муаллим-устоз ҳар томонлама ўз ўқувчиларига намуна бўлмоғи лозим.

Афсуски, Тилла Нормуродов ўз педагогик фаолиятини безорилик билан бошлаган. Фуқаро Окбой Ёлғоровға оғир тан жароҳати етказиб, уч йил муддатта қамок жазосини ўтаб келади. У шундан кейин ҳам ўзига тегишли ҳўлоса чиқариб олмайди. Фуқаро Усан Жабборовни жамоат жойида қўпол сўзлар билан ҳақорат қилиб, яна суднинг қора курсисига ўтиради.

билан талон-тарож қилишган. Шунингдек, газначи Х.Хидиров мудирининг топшириғига кўра, 2003 йил июн ойида тиббий кўрикдан ўтиш учун деб ҳар бир ўқитувчининг иш ҳақидан ҳеч бир ҳўжжасиз 1200 сўмдан ўшлаб қолган. Тўшган пулнинг 944 минг сўмини ўзлари «туя» қилишган.

Охир-оқибатда уларнинг «сир»и фош бўлиб, яна суд олдида жавоб беришга мажбур бўлишди.

Суд Тилла Нормуродовни Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тегишли моддалари билан айбдор деб топди. У қўлмишиға яраша жазосини олди.

Бизни масаланинг бошқа жиҳати ўйлантиради. Қўмқўрган туман ҳокими Н.Чориев ва вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи А.Эргашев жаноблари Т.Нормуродовнинг қилмигини билишмасмиди? Нега уни ўз ҳўмояларига олиб, жон-жаҳдлари билан қўллаб-қувватлаб келишди? Нега уни кўра-била туриб туман халқ таълими бўлими мудири лавозимига кўтардилар? Бу билан унга оғир жиноят содир этиш учун кенг йўл очиб бермадилармикан? Уларнинг бу қўлмишини қандай изоҳлаш мумкин, ахир?!

Яна бир «хўшхабар»дан воқиф этилайик. Яқинда Т.Нормуродов юқорида қайд этилган мактаб-интернат болалар етказчиси вазифасига тайинланди.

Тўғри, ҳар бир фуқаро меҳнат қилиш ҳўжжига эга. Бироқ келажимиз эгалари тарбиясини қимга ишон топшираётимиз. У қайси фазилатлари билан ёшларға ўрнак бўлиши мумкин? Балки шу ҳўжжа эди жиддийроқ ўйлаб кўриш керакдир.

Қурбон ЖўРАНАЗАРОВ,
«Нидиқ» муҳбири

МУДРИНИНГ ҚИЛМИШЛАРИ

Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади.
(Халқ мақоли)

Т.Нормуродов халқ таълими бўлими бош хисобчиси Менгзобой Худойкулов,

газначи Хуррам Хидиров билан ўзаро жиноий тил бириктирган ҳолда мансаб ваколатини суиистеъм қилишиб, 2003 йил май ойида 32-умумтаълим мактаби ўқитувчилари 2002 йил декабр ойи учун иш ҳақини олган бўлишса-да, яна айнан шу давр ойлик маоши учун деб газначидан 789 минг 109 сўм пул олишган. Бундан ташқари, худди шу йўсинда сохта ҳўжжатлар тузиб, бир қанча мактаб ўқитувчиларининг 2002 йил декабр, 2003 йил январь, февраль, март ойи иш ҳақи учун деб жами 11 миллион 125 минг 949 сўм давлат пул маблағларини ўзлаштириш йўли

торнинг «парвози» учун энди чинакам «қанот» бўлади. Тегишли идораларға Т.Нормуродов қўққара кўтариб макталган тавсифномани тақдим этади. Вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи А.Эргашев эса «қажармон»имизни 2003 йил 1 майдан Қўмқўрган туман халқ таълими бўлими мудири лавозимига тайинлаш ҳақида бўйруқ чиқарган. Ходимларнинг норозилиғи ва араз-додига қўлоқ солишни ҳам исташмаган.

«От ўйин»нинг зўри шундан сўнг бошланганди. Мудир янги қилиқ чиқаради. Курсига ўтириши биланок нафси қонга айланиб, «Қўшқўллаб берди — қўлиб қол» қабилда иш тутайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ҚАРОРИ

«Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга қилиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР қилади:

1. «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни 2006 йил 1 январдан эътиборан амалга қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Ҳўкумати (Ш.Мирзиёев): қонунларни «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштириш юзасидан тақлифлар қилинсин;

3. қарорларини «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштириш, вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар маъмур Қонунга эид бўлган ўз норматив ҳўжжатларини қайта кўриб чиқишлари ҳамда бекор қилишларини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси Э.ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 26 август 16

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида

«Халқ сўзи» газетасининг 2004 йил 27 октябрь сонидан олинди

ри юридик ва жасмоний шахсларни уларга нисбатан ўтказилаётган мажбурий назоратдан хабардор қилишга ҳақли эмас.

20-модда. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотдан эркин фойдаланишни чеклаш ҳақида бундай ахборотни тарқатмаслик

Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар, махсус ваколатли давлат органи ҳамда жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотдан эркин фойдаланишни қонун ҳўжжатларида белгиланган тартибда чеклайдилар ҳамда бундай ахборотнинг тарқатилмаслигини таъминлайдилар.

21-модда. Идентификациялаш маълумотларини сақлаш

Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар идентификациялаш маълумотларини қонун ҳўжжатларида белгиланган муддат мобайнида сақлашлари шарт.

V. Яқунловчи қондалар

22-модда. Жиноий фаолиятдан олинган даро-

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳўжжатларида назарда тутилган даромадларни бошқа қондалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қондалари қўлланилади.

3-модда. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштириш

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш мулк (пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк) жиноий фаолият натижасида топишган бўлса, уни ўтказиш, мулкка айлантириш ёхуд алмаштириш йўли билан унинг келиб чиқишиға қўноқий тўс беришдан, шунингдек бундай пул маблағлари ёки бошқа мол-мулкнинг аспл хўсусятини, манбаини, турган жойини, тасаруф этиш, қўриши усулини ёхуд пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақийқ эгалик ҳўқуқларини ёки уларнинг қимга қарашлилигини яширишдан ёхуд сир сақлашдан иборат бўлган, жиноий жазоланадиган иқтимоий ҳавфли қўлмишдир.

Терроризмни молиялаштириш террорчилик фаолиятини пул маблағлари, моддий техника воситалари ва бошқа воситалар билан таъминлашдан иборат бўлган, жиноий жазоланадиган иқтимоий ҳавфли қўлмишдир.

II. Жиноий фаолиятдан олинган даро-

лот тўхтатиб турилган операцияни бажаришға қиришаваради;

пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар амалга оширилиши ҳақида шу операция бажарилиши лозим бўлган қўноқий ўзида махсус ваколатли давлат органиға ахборот (ҳўжжатлар) тақдим этиш;

ўз ички назорат тизимини жорий этиш.

16-модда. Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни бажаришнинг рад этиш

Идентификациялаш учун зарур бўлган ҳўжжатларни тақдим этмаган юридик ёки жисмоний шахсларға пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар маъмур операцияларни бажаришнинг рад этиш, юридик ёхуд жисмоний шахс ҳўжжасига қўйилган пул маблағларини ҳўсбоға қириштиш операцияларини бундан мустасно.

17-модда. Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ чет эл валютасидаги операция

Агар пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операция чет эл валютасида амалга оширилаётган бўлса, унинг миллий валютадаги миқдори қўноқий ҳўжжатларида белгиланган тартибда аниқланади.

IV. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан

Ички назорат амалга оширилаётганда зарур ахборотни расмийлаштириш, унинг махфийлигини таъминлаш тартиби, кадрларни тайёрлаш ва ўқитишға доир малака талаблари, шунингдек пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилот фаолиятининг ҳўсуятларини ҳўсбоға олган ҳолда мажбурий назорат қилиниш лозим бўлган пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни аниқлаш мезонлари ва уларнинг аломатлари белгиланади.

Ички назорат қондалари махсус ваколатли давлат органи томонидан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки билан келишилган ҳолда белгиланади.

7-модда. Идентификациялаш

Идентификациялаш пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар томонидан мажбурий жазосини амалга ошириш мақсадига юридик ёки жисмоний шахслар тўғрисидаги маълумотларини улар тақдим этган ҳўжжатлар асосида аниқлашдир.

Идентификациялаш қўноқий маълумотлар асосида амалга оширилади:

жисмоний шахсға нисбатан — фамилияси, исми, отасининг исми, тутилган санаси ва жойи, доимий ва вақтинчалик яшаш жойи, паспортнинг (туғилганлик ҳақидаги гувоҳномасининг) серияси ва тартиб рақами; юридик шахсға нисбатан — фирма номи, жойлашган ери (почта манзили), шунингдек пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияда унинг

сотиш;

бир қимматдаги банкнотни бошқа қимматдаги банкнотга алмаштириш; мол-мулкни сақлаш учун махсус хоналарни ёки уларда турган сейфларни ижараға олиш учун банк билан шартнома тузиш;

кредит (заём) бериш ёки олиш; қимматли қорозлар, қимматбаҳо металллар, қимматбаҳо тошлар, заргарлик буюмлари ёки бошқа қимматли нарсаларни ломбардға қўйиш; суғурта шартномаси бўйича суғурта товони (суғурта пули) тўлаш ёки суғурта муқофоти олиш; лотерея ёки таваққулниққа асосланган бошқа ўйинлар ўйналганда ютуқ олиш.

14-модда. Алоҳида ҳолларда пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ мажбурий назорат қилиниш лозим бўлган операциялар

Ушб қўноқий 13-моддасиға мувофиқ белгиланган қамрок сўмдаги пул маблағлари ёки мол-мулк билан боғлиқ операция, шу операциянинг тарафларидан бири:

террорчилик ёки бошқа жиноий фаолиятда иштирок этаётган ёхуд иштирок этишда гумон қилинаётган юридик ёки жисмоний шахс;

террорчилик ёки бошқа жиноий фаолиятни амалга ошираётган ёхуд амалга оширишда гумон қилинаётган ташкилотнинг бевосита ёки билвосита мулкдори бўлган ёки уни назорат қилаётган юридик ёки жисмоний шахс;

ятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришға алоқадор пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар ҳақидаги материалларни жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришға ва терроризмни молиялаштиришға қарши курашишда иштирок этувчи тегишли органларға юбюрада ҳамда шу билан бир вақтда пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотларға ушб қўноқий 13- ва 14-моддаларида қўрсатилган операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисида қўрсатмалар йўлайди;

қўноқий ҳўжжатлариға мувофиқ бошқа ваколатларни амалга ошириш.

10-модда. Махсус ваколатли давлат органи қарорларининг мажбурийлиги

Махсус ваколатли давлат органининг жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришға ва терроризмни молиялаштиришға қарши курашиш масалалариға доир қарорларни вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, маҳаллий давлат ҳўкимият органилари, қорхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан ижро этилиши мажбурийдир.

III. Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар ва уларни амалга оширувчи ташкилотлар

11-модда. Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк

JINOYATGA JAZO MUQARRAR

ЖИНОЯТГА НАҚ ҚАДАМ

Қиш фасли эди. Қизилтепалик Искандар зерикиб, даромадди «иш» топиш учун йўлга чиқди. Кўр кўрникиорнигда топади деганларидек, у таксичи Шариф билан танишиб қолди. Шариф уни Навоий шаҳрида яшовчи Динора исмли суқоқоқ аёлниқига олиб боради. У ерда мамлакат ҳаёти, миллат тақдири, маънавият ҳақида суҳбат бўлмаганлиги маълум албатта... Уйда қимматбаҳо нарсалар борлигини кўрган Искандар уларни қайси йўл билан бўлмасин эгзаллаш режасини туза бошлайди.

Мақсадга эришиш учун ўзи ёлғизлик қилар эди: 10-синфда ўқийдиган жияни Жумани шерикликка жалб этади.

— Жума, ёзда гишт қуйишда менга ёрдам берган эдинг. Шунинг учун сени эртага Навоийга олиб бориб, бир айлантириб келаман. Борасанми?

— Эртага мактаб-ку, қандай бора-ман?

— Бир кўнунга ўқишдан қолиб нима ниҳам йўқотардинг, шундоғам қандай ўқишинини биламан-ку!

— Бўпти!

2002 йил 25 январ куни эрталаб улар таксида Қизилтепага келиб, у ердан Карманага борадиган автобусга чиқишади. Карманадан таксида Навоий шаҳрига етиб келишади.

Олдинда уларни нима кутаётганидан Жуманинг хабари йўқ эди. Қўзланган мамлакатга боришган, Динора уларни ичкарига тақлиф қилади. Уйда унинг ёлғиз эканлигига ишонч ҳосил қилган Искандар вақтни бой бермай, Жума-

Аллоҳ ўзи яратган мавжудотлар орасида фақат инсонгагина ақлни раво кўрган. У дунёда фаровон ҳаёт кечиришга ҳаракат қилади. Аммо бунинг учун тўғри йўл қолиб, жиноят кўчасига қираётганлар йўқ эмас.

га Динорани йиқитишни буоради. Бу наҳс босган уйда бегона эркакларнинг олдида кўп бор «йқилиб» кўрган Динора Искандар жиянига ҳазил қилаётган бўлса керак деб ўйлайди.

Аммо хато қилганини англаганида кеч бўлган эди. Жума тоғасининг дўх ара-лаш берган буйруғини ба-жаради. Динорани йиқитиб, қўлларини ушлаб туради.

Искандар бал-кондаги арқон билан аёлни бўғиб ўлдиради. Уйдаги қимматбаҳо буюмларни олиб кетишади.

ЎРТАНГАН КЎНГА ЎРТАНСА...

Хали Искандарнинг қабиҳ режалари бисёр эди. Орадан анча вақт ўтгач, жинояти фош этилмагандан «руҳланган» Искандар атрофига «мас-лаҳатчи ва ёрдамчилар»ни йиғди. Улар жияни Жума, таниши Шарифдан ташқари Илёс ва Шоназар деган рақибшўқларни эди. Искандарнинг «ҳанамолити»да иккинчи босқинчилик режаси тузилади. Тўда раҳбари 6 сентябр куни шериклари Шоназар ва Шариф билан Бухоро шаҳрига, таниши Шарифнинг уйига боришади. Аёл оиласидан ажрашган бўлиб, ёлғиз яшар эди. Уларни яхши кутиб олади:

— Искандар ака, хуш келибсиз! Чойичиб, дам олиб кетасизлар! Дугонам Асал ҳам келган, зериктирмаймиз...

Уйга киришади. Бироз ўтиришган, Искандар мақсадга эришиш қийинлигини сезиб, ҳўйла ишлади:

— Тобим қочаяпти, биз қайтдик, бошқа пайт келармиз.

Эртаси куни Шарифаниқига яна боришади. Режага мувофиқ Шариф ўзининг «Тико»сида шерикларининг хавфсизлигини таъминлаб, Искан-

дар ва Шоназарнинг чиқишини кутиб туриши лозим бўлган. Уйда илгариги «сценарий» такролланади. Фақат бу гал мезбон пичоқлаб ўлдирилади.

Уй эгасининг бир ярим млн. сўмликдан зиёд пул ва мол-мулкни олиб кетишади.

СЎНТИ «ИШ»...

Гуруҳнинг навбатдаги қўрбони Насиба исмли аёл бўлди. У Илёснинг таниши бўлиб, Навоий шаҳрида яшган. Бу галги режани бажариш ўйлан-

ганидан осон кечди. Искандар ва Илёс 17 декабр куни уикига борганларида Насиба уйда ёлғиз эди... Кўп ўтмай улар хонадондан 185.000 сўмлик мол-мулкни олиб чиқиб кетишди.

Искандар жиний йўл билан ортирилган молларнинг бир қисmini «хаммасблари»га «маош» сифатида таркатган. Қолганларини қариндошлари, таниш-билишларига сотган. Қандайдир нарсаларни сотиб юрганига шўбха билан қараганларга у:

— Битта танишим бир неча ой олдин қарз олган эди, хозирча пули йўқлиги учун қарз эвазига шуларни берди, наҳора, ҳарна-да, — дерди. Бошқаларга эса:

— Онам (хотиним ёки болаларим) касал бўлиб қолди, дори-дармон учун пул керак, — дея ўзини ночор аҳволда қолгандай кўрсатар эди.

СЎНТИ «НАЪЗМ»...

Жиноят жазосиз қолимади. Диноранинг 1.463.000 сўмлик, Шарифнинг 1.563.510 сўмлик, Насибанинг 185.500 сўмлик мол-мулкни талон-тарож қилган Илёс, Жума, Шариф ва Шоназар суд ҳукмига кўра узоқ муддатга озолиқдан маҳрум этилди. Тўда раҳбари Искандарга эса ўлим жазоси тайинланди.

Кўнунг ишининг қийинчиқирқ йилдан кейин ҳам чиқади деганлари шу бўлса керак.

Ҳеч кимни виждон, иймон, диёнат ва сабр-тоқатдан айирмасин. Акс ҳолда нима бўлишини юқорида баён қилдик.

Ганиер АБДУСАЛОМОВ,
Республика Бош прокуратурасининг бошқарма прокурори.
Гули АБДУВАХОБОВА,
«Нуқуқ» мухбири

мадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишни ташкил этиш

4-модда. Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишга қаратилган чора-тадбирлар

Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишга қаратилган чора-тадбирларга қўйиладиган қиёри:

мажбурий нозорат;
ички нозорат;
пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга ошириш чоғида юридик ва жисмоний шахсларни идентификациялаш.

5-модда. Мажбурий нозорат
Мажбурий нозорат ушбу қўнунга мувофиқ тақдим этиладиган ахборот (ҳужжатлар) асосида пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар устидан нозорат қилиш бўйича махсус ваколатли давлат органи томонидан амалга ошириладиган фаолиятдир.

6-модда. Ички нозорат
Ички нозорат пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотларнинг қўнун ҳужжатлари мувофиқ мажбурий нозорат қилиниши лозим бўлган операцияларни аниқлашга доир фаолиятдир.

4

БОғЛИҚ АХБОРОТ

18-модда. Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотни тақдим этиш

Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотни махсус ваколатли давлат органига тақдим этиш, шунингдек пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотларни терроризм ёки ёқуд бошқа жиний фаолиятда иштирок этаётган ёки иштирок этишда гумон қилинаётган юридик ёқуд жисмоний шахслар ҳақида хабардор қилиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

19-модда. Маълумотларнинг махфийлигини ва сақланишини таъминлаш
Махсус ваколатли давлат органи ва унинг ходимлари ўзларига маълум бўлиб қолган тижорат, банк сирин ёки бошқа сирин ташкил этувчи маълумотларнинг махфийлигини ва сақланишини таъминлашлари шарт.

Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотларнинг, махсус ваколатли давлат органининг ҳамда жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишда иштирок этувчи бошқа органининг ходимла-

13

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида

1. Умумий қоидалар

1-модда. Ушбу қўнуннинг мақсади
Ушбу қўнуннинг мақсади жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

2-модда. Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қўнун ҳужжатлари

Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қўнун ҳужжатлари ушбу қўнун ва бошқа қўнун ҳужжатларидан иборатдир.

2

мадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасидаги халқаро ҳамкорлик

Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасидаги халқаро ҳамкорлик Ўзбекистон Республикасининг қўнун ҳужжатлари ҳамда халқаро шартномаларига мувофиқ амалга оширилади.

23-модда. Низолатни ҳал қилиш
Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасидаги низолат қўнун ҳужжатларда белгиланган тартибда ҳал қилинади.

24-модда. Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қўнун ҳужжатлари

Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қўнун ҳужжатларини бузган ҳолда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И.КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
2004 йил 26 август.

15

Билан боғлиқ операциялар

Юридик ва жисмоний шахсларнинг пул маблағлари ёки бошқа мол-мулкка нисбатан ўз мулкнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятларини белгилашга, ўзгартириш ёқуд тутатишга қаратилган ҳаракатлари пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялардир.

12-модда. Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар

Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар қуйидагилардир:

банклар, кредит уюшмалари ва бошқа кредит ташкилотлари;
инвестиция фондиари, депозитарийлар ва бошқа турдаги инвестиция институтлари;
биржалар;
суғуртаочилар;
лизинг хизмати ёки бошқа молиявий хизматлар кўрсатувчи ташкилотлар;
почта алоқаси ташкилотлари;
ломбардлар;
лотереялар ва таваққулчиликка асосланган бошқа ўйинларни ўтказувчи ташкилотлар;
нотариал идоралар (нотариуслар).

13-модда. Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ, мажбурий нозорат қилиниши лозим бўлган операциялар

Пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ,

8

операциялар, агар уларнинг суммаси операция бажарилаётган қўнундаги қўнунга қўнунга белгиланган энг кам иш ҳақининг тўрт минг бараварига тенг ёқуд ортиқ бўлса ҳамда қўнундаги турларда амалга оширилаётган бўлса, мажбурий нозорат қилиниши керак:

иккита ёқуд ўндан ортиқ ҳисобварақлар очиб;
бир қўнунда ёқуд бир неча нун мобайнида одатдаги қўнунга номувофиқ микдорда операциялар бажариш;
пул маблағларини Ўзбекистон Республикасидан ташқарига эгасининг номи яширин ҳолда очилган ҳисобвараққа ўтказиш ва пул маблағларининг Ўзбекистон Республикасига эгасининг номи яширин ҳолда очилган ҳисобварақдан келиб тушуши;
банк омонатларига пул маблағларини нақд ҳолда қиритиш;

пул маблағларини нақд ҳолда ҳисобварақдан олиш, ҳисобварақдан қиритиш ёқуд ҳисобвараққа қиритиш, агар бу юридик ва жисмоний шахслар фаолиятининг хусусияти тақозоси бўлмаса;

пул маблағларини жисмоний шахс тақдим қилувчи пул бериладиган ҳужжатлар бўйича олиш; жисмоний шахс қимматли қўнунларни нақд пулга олиш;

жисмоний шахс юридик шахсининг устав фондида (устав капиталига) пул маблағларини нақд ҳолда қиритиш;

учинчи шахслар фойдасига омонат (депозит) очиб, унга пул маблағларини нақд ҳолда қўнунлаштириш; чет эл валютасини нақд пулга сотиб олиш ёқуд

9

номидан иш кўрувчи жисмоний шахсини идентификациялаш оид маълумотлар.

8-модда. Махсус ваколатли давлат органи
Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамаси томонидан белгиланган махсус ваколатли давлат органи пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар ўтказиш устидан ушбу қўнунда белгиланган тартибда нозоратни амалга оширади.

9-модда. Махсус ваколатли давлат органининг ваколатлари

Махсус ваколатли давлат органи:

пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотларнинг ҳамда жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишда иштирок этувчи органининг иш-ни мувофиқлаштиради;

пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар бўйича ушбу қўнунга мувофиқ равишда олинладиган ахборотлар таҳлил қилинишини амалга оширади;

мажбурий нозоратни амалга оширади;

пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларнинг тўхтатиб туриш тўғрисида қарорлар қабул қилади;

етарлича асослар бўлган тақдирда жиний фаоли-

6

иётдан қиритиб ёқуд бошқа жисмоний фаолиятни амалга ошираётган ёқуд амалга оширишда гумон қилинаётган жисмоний шахсининг ёқуд ташкилотнинг мулкдаги ёқуд нозорати остидаги юридик шахс эканлиги ҳақида белгиланган тартибда олинган ахборот мавжуд бўлса, мажбурий нозорат қилиниши керак.

15-модда. Пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ, мажбурий нозорат қилиниши лозим бўлган операцияларни амалга оширувчи ташкилотларни мажбуриятлари

Пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ, мажбурий нозорат қилиниши лозим бўлган операцияларни амалга оширувчи ташкилотларни мажбуриятлари шарт:

пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотларнинг ва жисмоний шахсини идентификациялаш;

пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни, юридик ёқуд жисмоний шахс ҳисобварақига тушган пул маблағларини ҳисоба қиритиш бўйича операцияларни истисно этганда, бу операция бажарилиши лозим бўлган санадан эътиборан яқин иш қўнунга тўхтатиб туриш ҳамда бундай операция ҳақида операция тўхтатиб туриш қўнунинг ўзида махсус ваколатли давлат органини хабардор қилиш. Операцияни тўхтатиб туриш тўғрисида махсус ваколатли давлат органининг қўрсатмаси бўлмаса, қўрсатилган муддат ўтгач, пул маблағлари ёқуд бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташки-

11

PROKUROR S' OZ SO' RAYDI

АДОЛАТ МЕЗОНИ

Вояга етмаганлар содир этган жиноятлар учун жазоларнинг либераллаштирилиши, уларни жиноятга жалб қилганлик учун жазо муқаррарлигини таъинлаш бўйича қўрилатган чора-тадбирлар давлатимизнинг ёшларга бўлган муносабати нечоғлики жиддийлигидан далолат беради.

Жиноят кодексининг 127-моддасида вояга етмаган шахсни гайриижтимоий хатти-ҳаракатларга жалб қилганлик учун жавобгарлик белгиланган. Ушбу модда уч қисмдан иборат бўлиб, 1-қисми болаларни тиланчиликка, спиртли ичимликлар ичишга, наркотик ёки психотроп ҳисобланмаган, лекин кишининг ақл-идрокига таъсир қиладиган моддаларни истеъмол қилишга жалб этганлик учун жавобгарлигини назарда тутди.

Модданинг 2-қисмида вояга етмаган шахсни наркотик ёки психотроп моддалар истеъмол қилишга жалб этганлик учун жавобгарлик белгиланган. 3-қисм вояга етмаган шахсни жиноят қилишга жалб этиш, шунингдек ушбу модданинг 2-қисмида назарда тутилган қўйидаги ҳаракатлар учун:

а) илгари наркотик ёки психотроп моддаларни гайриқонуний равишда муомалага чиқариш билан боғлиқ ҳар қандай жиноятни содир этган шахс томонидан;

б) икки ёки ундан ортиқ вояга етмаган шахсга нисбатан;

в) ўқув юртларида ёки ўқувчи ва студентларнинг ўқув-тарбия, спорт ёки жамоат тадбирлари ўтказиладиган жойларда содир этганлик учун жавобгарлигини назарда тутди.

Бундай жавобгарлиқнинг белгиланиши жиноятчиликнинг олдини олишга қаратилган бўлса-да, бироқ тергов ва суд амалиёти таҳлил этилганда, мазкур модданинг айнан 3-қисмини қўллашда кўплаб муаммолар вужудга келатганлиги аниқланди.

Мазкур моддада асосий эътибор вояга етмаган шахсни наркотик ёки психотроп моддаларни истеъмол қилишга жалб этиш ижтимоий ҳавфли жиноят эканлигига қаратилган. Бироқ, айрим айбни оғирлаштирувчи ҳолатларда ушбу жиноятнинг содир этилишига ҳуқуқий жоҳ беришда 2-қисмда кўзда тутилган жазо нормаси бирмунча енгиллиги кўринади. Шунинг эътиборига олиб, 3-қисм 2-қисмининг мантйий давоми сифатида киритилган деб ҳисоблаймиз.

Лекин, юқорида айтганимиздек, амалиётда ушбу модданинг 3-қисми тергов органлари ва судлар томонидан турлича талқин қилиниб, болаларни наркотик ва психотроп моддалар билан қўнунга ҳилоф равишда муомала қилишга жалб этиш билан боғлиқ бўлмаган жиноятларга жалб қилган ҳолларда ҳам модданинг 3-қисми бўйича квалификация қилинмоқда.

Масалан, Ҳамза туман ИИБ тергов органи томонидан фуқаро С.Бабашинов вояга етмаган Ш.Солиев ва Н.Мишоновларни ўғирликка жалб этганлиги ЖЖнинг 127-моддаси 3-қисми «б» банди (икки ёки ундан ортиқ вояга етмаган шахсни наркотик ва психотроп моддаларни истеъмол қилишга жалб этиш) билан квалификация қилинган.

Жиноят ишлари бўйича Ҳамза тумани суди ишни мазмунан қўриб чиқиб, С.Бабашинов қўйилган айбдан ЖЖнинг 127-моддаси 3-қисми «б» бандини чиқариб юбориб, тўғри ҳулосага келган.

Ушбу ҳолатда дастлабки терговда йўл қўйилган хато суд томонидан бартараф этилган бўлса-да, бошқа ҳолатда бундай бўлмаган. Жумладан, Миробод туман ИИБ тергов бўлими фуқаро Д.Радионовнинг вояга етмаган В.Рязанов ва Р.Азизмухаммедовларни ўғирликка жалб этганлигини 127-модданинг 3-қисми «б» банди билан квалификация қилган. Жиноят ишлари мазмунан қўриб чиққан Миробод туман суди ҳам дастлабки тергов органининг бу фикри билан келишди.

Бу хато жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг апелляция ҳайъати томонидан бартараф этилиб, Д.Радионовга қўйилган айбдан 127-модданинг 3-қисми «б» банди чиқариб ташланган.

Афсуски, айрим ҳолларда жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг апелляция ҳайъати ва раёсати томонидан ҳам юқорида кўрсатилган хатолар такрорланиб, мавжуд ҳуқуқларни ўзгаришсиз қолдириш ҳоллари рўй бермоқда. Оқил судловни амалга оширувчи судлар ҳамда суд қораларининг қонунийлигини таъминлашга масъул бўлган прокурорлар қонуннинг турлича талқин қилинишига йўл қўймасликлари зарур. Чунки бир қарашда аҳамиятсиздек туюлган бу хатоларнинг оқибати жуда хунук бўлиши мумкин.

Н. КОМИЛОВ,
Е. ТОХИЕВ,

Республика Бош прокуратураси
бошқарма прокурорлари

GAZETAMIZ MEHMONI

Ёқуб АҲМЕДОВ — 1938 йил Наманган шаҳрида туғилган. 1956 йил ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент Театр ва рассомчилик институтининг режиссёрлик факультетини ўқий бошлаган. 1958 йилдан бундан (ўша пайтда Ҳамза театри деб аталган) Ўзбек Миллий Академик Драма театрида фаолият кўрсатиб келмоқда.

— Сиз раҳбарлик қилаётган театрининг босиб ўтган йўли ҳақида қисқача гапириб берсангиз.

— Театримиз мамлакатимизда энг кекса санъат даргоҳларидан бири ҳисобланади. Театрни отахон театр деб аташа-

ЎЗБЕК МИЛЛИЙ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИНИНГ

БОШ ДИРЕКТОРИ, ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ АРТИСТИ

ЁҚУБ АҲМЕДОВ БИЛАН СУҲБАТ

ЭЗГУЛИК УЛАШУВЧИ САНЪАТ

театримизда «Отелло»ни қўриб, меҳмонлар китобига шундай сўзларни ёзиб кетишган: «Биз Шекспир Ватани Англияда қўролмаган Отеллони Ўзбекистонда қўрдик».

Аммо кейинги пайтда айрим сабабларга кўра, жаҳон мамлакатларида артистларимиз чиқолмай қолди. Худо хоҳласа, Ватанимиз жаҳоннинг энг бой ва тараққий этган давлатларида айланади, хорижий мамлакатларга чиқиб ўз санъатимизни дунёга танитамиз. Бир нарсаси аймоним қилди, бизнинг санъаткорлар дунёнинг ҳеч қайси санъаткорларидан кам эмас. «Чимилдиқ» спектаклини Мисрга олиб бордик. Бу мамлакатда ҳар йили сентябрда санъат фестиваллари бўлиб

ди. 1958 йилдан бери мана шу даргоҳдаман. Ўзбек Миллий Академик Драма театри бу йил 90 йиллик юбилейини нишонлайди. Театримизнинг ташкил бўлиши 1914 йил ҳисобланиб, шу йилда Маҳмудхўжа Бехбудий асарларининг намойиши бўлиб ўтди. Бехбудий домла Ўзбек театрчилигининг асосчиси ҳисобланади. Кейинчалик театр санъатининг ривожига Абдулла Авлоний домла ҳам катта ҳиссасини қўшган. Бу театрда миллилатимизни жаҳонга танитган жуда буюк, атоқли санъаткор ва актёрлар ижод қилишган. Булар Маннон Уйғур (у киши шу театрининг режиссёри эди), Етим Бобоқонов, Тошхўжа Ҳўжаевлар театрининг оёққа туришига, халқимизга манзур бўлган спектакллар яратишига ҳисса қўшган санъаткорлардир. Актёрларимиз Аббор Хидоятлов, Шукр Бурхонов, Олим Ҳўжаев, Сора Эшонгураева, Наби Раҳимов, Икром Болтаева, Обид Жалилов, Шариф Қаюмов, Зайнаб Садриевалар номларини эшитганда нафақат Ўзбекистон, балки бошқа миллат вакиллари ҳам дипломатда ажиб ийликчи ва меҳр намоён бўлади.

— Ҳа, ҳақиқатан ҳам миллий театримиз тарихи ёрқин сиймоларга бой бўлган. Уларнинг изини босиб, бу санъат даргоҳининг шухратини мустақиллик берган имкониятлар даражасида баландга кўтариш жуда масъулиятли вазифа.

— Биз ҳозир томошабинлар, театрда хизмат қилувчи ходимлар учун янги, ҳар тарафлама қулай шарт-шароитлар яратилган масканда ижод қилмоқдамиз. Шу жамоанинг бир азоси сифатида ҳар гал эрталаб театрга келиб, бинога қўзим тушганида қалбимда ғурур ҳиссини туюман. Шукрлар бўлсинки, бизга мана шундай кўркам бинода ишлаш ва ижод қилиш насиб этган экан.

Бугунги кунда театр учун яратиб берилётган бундай шарт-шароит санъатдаги катта бир ислохотлар намунасидир.

Театримизнинг очилишида Президентимиз нутқ сўзлаб, санъатга бўлган ҳурмати юксак эканлигини алоҳида таъкидлади. Шу билан бирга, маслаҳатлар бериб, йўналишимизни кўрсатиб ўтди. Ўзбек Миллий Академик Драма театри мақомини олган театримиз санъаткорлари олдида вазифалар қўйилди. Бугунги кунда дав-

тимиз раҳбарининг ишончини оқлашга бор куч ва меҳнатимизни аямаймиз. Бир кунги томошабин фаёсида айланиб юрсам, бир қария ёнига қакириб қолди. Борсам менга юзланиб:

— Ёқубжон, ҳукуматимиз сизларга қаср қуриб берибди. Санъатга эътибор бўлса, шунчалик бўларда, — деди. Ҳақ гап.

Театр — ўлмас санъат ва бошқа ҳеч қайсиси театрининг ўрнини боса олмайди. Бундан бир неча ўн йил муқаддам қўштирноқ ичидаги узокни кўрадиганлар театр санъати ўлади, у ҳеч кимга керак бўлмайди деган гаплар тарқатишганди. Бўлмаган гап. Чунки театрда тирик мулоқот бўлади: залда ўтирган томошабин актёрларнинг тирик мулоқотини кўради, уларнинг ҳаяжонини, кўз-ёшларини, роль ўйнаганидаги ҳис-ҳаяжонини, эҳтиросини кўриб, бунга тирик ғувоҳ бўлишади. Бу санъатнинг ўрнини бошқа ҳеч қайси санъат боса олмайди.

Театрнинг инсонни тарбиялашда, одамларга эзгулик улашишда, маънавиятини бойитишда бекиёс ўрни бор. Томошабинлардан бири: «Ёқубжон, агар фарзандимнинг тарбиясида қандайдир нуқсон сезсам ёки бошқа номақбул кўчага қираётганини сезсам ўзига билдирмасдан икки-ўн маротаба театрга олиб келаман ва ундаги ўзгаришни кўриб қувонаман», деганини ҳаяжон билан эслаيمان.

Биз спектакль орқали инсон тарбиясига ижобий таъсир қилишни мақсад қилиб қўйганмиз. Бугунги кунда репертуаримизда 24-25 та спектакль бор. Улар орасида халқимизнинг буюк инсонлари ҳаётини акс эттирувчи асарлар талайгина. Масалан, Соҳибқирон Амир Темур, Алишер Навоий, Бобур Мирзо, Ал-Фарғоний, Мирзо Улуғбек, Усмон Носир, Абдулла Қодирий, Чўлпон каби улғу сиймоларни келажак авлод яхши билмоғи керак. Замондошларимиз бу ерга келиб, халқимизнинг шундай улғу сиймолари бор экан, шундай буюк ишларни қилишган экан, ўз юрти ва халқи учун жонини фидо қилган экан, деб театрда қилиб кетса, бизнинг ютуғимиз шу.

Театрга бориб туриш инсон учун маънавий озуқа олиш ва маданиятга яқинлашишдир. Ахир санъат билан дўст бўлган киши ҳеч қачон ютқизмаган ва ютқизмайди ҳам.

— Юртимизни жаҳонга танилишида, айни пайтда халқимизни дунё санъатининг ўлмас дурдоналари билан ошно этишда Миллий театримизнинг хизматлари катта?..

— Сизни тушундим. Репертуаримизда жаҳон классикаси мавжуд бўлиб, ҳатто хорижий томошабинлар бизнинг театрни Шекспир театри ҳам дейишган. Бизнинг сахнаимизда Шекспирнинг бир неча асарлари мавжуд бўлган ва ҳозир ҳам мавжуд. Масалан, «Отелло» спектаклининг бош қаҳрамони Отелло образини машҳур артистимиз Аббор Хидоятлов илк бор сахнага олиб чиққан. 1945 йиллари театримизга Англиядан меҳмонлар ташриф буюришган эди. Англиянинг Парламент аъзолари келиб, бизнинг

ўтар экан. Мана шу фестивалда санъаткорларимиз ва спектаклимизга юқори баҳо беришди. «Аёлғу» деб номланувчи спектаклимизни Туркиянинг Истанбул шаҳрида биринчи бор бўлиб ўтадиган халқаро «ФАСТОР» фестивалига тақдир этишди. Фестивалда санъатимиз ва санъаткорларимизга таърифу таҳсинлар айтишди. Ватанимизга фестивалдан жуда катта таассуротлар билан қайтиб келдик. Ҳозир ана шу фестиваль таассуротлари битилган кўплаб мактублар келиб турибди. Нега йиллардан бери биз Москвада бўлиб ўтадиган гастролларда қатнашмаётган эдик. Аммо Москвадан бир неча санъат вакиллари келиб, театримиз ижодига юқори баҳо беришди ва Москвага тақдир этишди. Насиб этса ноябрнинг охирида гастролда бўламиз. Бизнинг бу гастрол икки халқнинг дўстона алоқаларини мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшишга ишонаман.

— Режислар, ниятлар ҳақида ҳам суҳбатлашсак...

— Жамоамиз аjoyиб жамоа. Мен шу жамоада ижод қилаётганимдан ва шу жамоага раҳбарлик қилаётганимдан ўзимни омадли санъаткор деб ҳисоблайман. Театримиз жамоаси бир оиладек бўлиб қолган.

Бир йилда 4 ёки 5 спектаклни томошабинга ҳадя этамиз. Агар икки йилда ёки бир йилда битта машҳур асар ярата олсак, бу театримизнинг ютуғи деб ҳисоблайман. Ана шундай асарлар бизда мавжуд.

Бизга яратиб берилган шароит ва имкониятларга муносиб равишда ижод қилиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қиламиз.

Мен суҳбатимиздан фойдаланиб яна бир гапни айтимоқчиманки, театримиз санъаткорларининг прокуратура ходимларига нисбатан ҳурмати жуда баланд. Талайим, улар ҳам театрга келиб туришсин. Санъат ҳамиша ҳар қандай касб эгаларига қўлдош бўлган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолаверад.

Ғули ҲОЖИБОЕВА
суҳбатлашди

ТУЗАТИШ

Газетамизнинг 43-сонида чоп этилган «Давлат тилининг ҳуқуқий мақоми: муаммо ва ечимлар» мақоласидаги 3-устун, 3-хатбошидаги «...2004 йилдаги» жумласи «1995 йилдаги» деб тузатиш ўқилисин.

OBUNA — 2005

Хурматли муштарийлар,
нашрларимизнинг
фаол ўқувчилари!

- нашрларимиз ўқувчилари сафини янада кенгайтириш асосида ҳуқуқий-демократик жамият барпо этиш ва фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшиш;
- обуна воситасида мамлакатимиз аҳолисининг сиёсий-ҳуқуқий фаолигини оширишга эришиш;
- обуна кампанияси даврида тахририят ва ўқувчилар ўртасидаги алоқани мустаҳкамлаш, нашрларнинг фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоялашдаги таъсирчанлик даражасини янада оширишга эришиш;
- турли соҳаларда фидойилик намунаси кўрсатиб меҳнат қилаётган фаол муаллифларни, обуна ташкилотчиларини рағбатлантириш орқали улар билан ҳамкорликни яхшилаб, жамиятнинг турли қатламлари орасига кириб бориш;
- бирлашган тахририятнинг молиявий таъминотини янада яхшилаб, мамлакатимизнинг бозор иқтисодиёти қонунилари доирасида муваффақиятли фаолият кўрсатиш, нашрларимизнинг рус ва инглиз тилларидаги иловаларини чиқаришга мустаҳкам замин яратиш мақсадида

«Qonun himoyasida» Бирлашган тахририятини
«Qonun himoyasida» Журнали ва «Huquq» газетаси учун
2005 йилнинг энг фаол обуначилари

ТАНЛОВИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танловда иштирок этувчилар деб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фаолият кўрсатиб келаётган ҳар қандай жисмоний ва юридик шахслар тан олинади. Уларнинг ёши ва касби бирон-бир тарзда чегараланмайди. Танлов «Qonun himoyasida» журнали ва «Huquq» газетасида обуна мавсуми бошланганлиги тўғрисида эълон чоп этилган пайдан эътиборан бошланиб, обуна мавсумининг 31 декабрига қадар давом этади. Йил давомида қилинадиган обуна бундан мустасно.

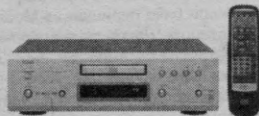
Обуна мавсуми тугаши билан — энг яхши обуна ташкилотчиси, энг яхши обуначи (энг кўп обуна бўлган), жамоатчи обуна ташкилотчиси, доимий обуначилар номинациясидаги голиблар аниқланади. Танлов голибларини аниқлашда қилинган обунанинг даврийлиги ҳисобга олинади. Танлов якунлари «Qonun himoyasida» журнали ва «Huquq» газетасининг 2005 йил январ ойи сонида эълон қилинади.

ГОЛИБЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ
ҚУЙИДАГИ ТАРТИБДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ:

— энг яхши обуна ташкилотчиси номинациясида голиб чиққан фаолга битта телевизор;

— энг яхши обуна кўрсаткичига эга бўлган тегишли маъмурий ҳудуднинг почта ёки матбуот тарқатиш ташкилотига битта телевизор;

— энг фаол жамоатчи обуна ташкилотчиси (фуқаролар, меҳнат жамоалари, тадбиркорлар, фермерлар)га битта видеомагнитофон;

— энг фаол обуна ташкилотчиси бўлган почтачига битта велосипед.

Ҳайъат қарорига кўра асосий муқофотлардан ташқари обуна мавсумида фаол иштирок этган (ташқиллаштирган, обуна бўлган)лар танлов асосида рағбатлантирувчи муқофотлар билан тақдирланади.

HANDALAK HANDALARI

Мамарайим иккита граната топиб олди. Биттасининг у ёқ-бу ёғини айлантриб кўриб, орқасини пичоги билан қовлай бошлади. Шу пайти Абдурайим келиб қолди.

— Нима қилаяпсан? Ҳозир портлаб кетади-ку.

— Портласа портлайверсин, менда яна битта бор, — бамайлихотир жавоб берди Мамарайим.

Эр кир оёқ кийими билан стул устига чикиб, чироқ ўрнатапти.

— Ҳеч бўлмаса, газета қўйсангиз бўлармиди, — нолиди хотини.

— Нега энди, шундоқ ҳам бўйим этади, — жавоб берди эр.

Сартарош таажжубланиб: — Қойил, бошмисан бош экан-да!

Соч олдираётган мижоз гурулданиб:

— Ха, бу бош билан иккита институтни тугатганман.

— Менга деса ўнтасини тугатмайсизми, лекин бошни ҳам ҳар замонда ювиб туриш керак-да, ака!

MUSHTARIY E'TIROFI

Вақтли матбуот нашрлари йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Ўз йўналиши, мақсадига эга бўлган бундай нашрларнинг кўп бўлгани яхши, албатта. Бироқ табиатимизга ёт, шов-шувталаб хабарлар билан ўқувчини озиқлантиравериш ҳам ўзини оқламаз экан.

Ҳар кимнинг ўз дунёқарашига яқин газета ва журналлар бор. «Qonun himoyasida» журнали ҳамда «Huquq» газетаси қисқа вақт ичида ўз муштарийларини топа олган нашрлар сирасидандир. Негаки, уларда фақат қонунчилик тарғиботи эмас, балки турли қатлам вакиллари хос қизқарли мақолаларга ҳам ўрин берилади.

МУШТАРАК МАҚСАДЛАР ЙЎЛИДА

Вилоятимизда 80 та коллеж ва академик лицейлар мавжуд бўлиб, уларда 42 мингдан зиёд ёшлар касб-хунар сирларини ўрганишмоқда. Уларга 4000 дан ортиқ педагог ва касб-хунар усталари таълим беришмоқда. Ўтган йили барча тарбия муассасалари зарурий нашрлар қаторида ушбу нашрларнинг ҳар иккаласига ҳам биринчилар қаторида обуна бўлишган эди. Бу йил эса талабаларнинг хоҳишлари асосида ҳар бир муассаса қошидаги касбий гуруҳнинг обуна бўлиши кўзда тутилган. Педагогларимиз орасида яқка обуначилар ҳам кўпчиликти ташкил қилди. Ёшлар онгига умуминсоний қадриятларни, миллий одоб-ахлоқ қоидаларини сингдириш, юртга муҳаббат, Ватанга садоқат туйғуларини мустаҳкамлаш, ҳуқуқий саводхонлиқни юксалтириш юзасидан кенг қамровли ишлар олиб боришмоқда. Талабалар ўртасида олиб борилаётган ҳуқуқ-тарғибот ишлари, бўш вақтларнинг унумли ўтиши, жисмоний тарбия ва спорт ишларини ривожлантириш борасидаги ютуқларимиз шулар жумласидандир. Таълим муассасаларида вояга етмаганлар томонидан жиноят содир этиш ҳоллари кейинги беш йил ичида сезиларли равишда камайганини алоҳида таъкидлашни истардик. Вилоят прокуратураси органлари ҳамкорлигида тарбияси оғир, ҳуқуқбузарликка мойил ўқувчилар аниқланиб, улар билан доимий равишда тарбиявий тадбирлар олиб боришмоқда.

Ўрни келганда бир муштарий сифатида айтадиган фикрларимиз бор. Нашрларингизда ёшларимиз учун ўрнак бўлувчи, уларнинг интилиши, зафарли натижалари ёритилган мақолалар тез-тез бериб борилса. Зеро, баркамол авлод орсини йўлидаги ютуқларимиз ўз номи, ўз моҳияти билан атилишини истаймиз.

Муродилла ХОЛМУХАММЕДОВ,
Самарканд ўрта-махсус касб-хунар
таълими бошқармаси бошлиғи

— Дадам уй қуриб бераман деяпти...

Ўтавларнинг охирати обод бўлсин!

Тошкент вилоят прокуратураси жамоаси Бўстониқ туман прокурорининг ўринбосари Собиржон Ходжаевага турмуш ўртоғи **Одина ХОДЖАЕВА**нинг вафот этгани муносабати билан қўқур таъзия билдирди.

Тошкент вилоят прокуратураси жамоаси Паркент туман прокурори Бекмурод Фориковага волидаи муҳтарамаси **ҲАНИФАХОН** аянинг вафоти муносабати билан ҳамдардик изҳор этади.

HUQUQ
yuridik gazeta

Ta'sischi:

**O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi**

Bosh muharrir:

Abdulloliq ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Bahridin VALIYEV, Azimjon ERGASHEV,
Jahongir SHAROFBOYEV (Bosh muharrir
o'rinbosari vazifasini bajaruvchi), G'afurjon
ALIMOV (mas'ul kotib vazifasini bajaruvchi),
Lola SHOMURODOVA, Hasan INOYATOV,
Muxtor SHODMONOV

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66.

Telefon: 133-82-34,

133-64-72.

E-mail: Info@huquq.uz.

Faks: 133-64-85, 133-10-53.

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va
suratlar egalariга qaytarilmaydi.
Mualliflarning fikrlari tahririyat
fikridan farqlanishi mumkin.
Nashrimizdan ko'chirib bosilganda
«HUQUQ»dan olinganligi ko'rsatilishi
shart. Tijorat ahamiyatiga
moliik materiallar ** belgisi ostida
chop etiladi.

Buyurtma № 165.9724 nusxada chop etildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida
teriladi. «HUQUQ» original maketi.

Nabvatchi muharrir: **NUSANOV**
Nabvatchisi **A.MUSTAFOYEVA**

Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida ofset usulida
chop etildi. Korxona manzili: Toshkent shahar,
Buyuk Turon ko'chasi, 41.

**Gazeta
haftaning
chorshanba
kunlari
chiqadi.**

**Sotuvda
erkin narxda**

Gazetaning ro'yxatdan o'tish tartibi: № 023. Nashr ko'rsatkichi — 231, 232

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 17.30. 2345678